JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIË.

A°. 1859. **Zaturdag, 19 Maart.** **N°. 23.**

HOOFD-BUREAU: Te **Batavia** bij H. M. VAN DORP; te **Samarang** bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te **Soerabaija** bij E. FUHRI & Co., te **Pasaroean** bij WEIJERMANS & Co., te **Cheribon** bij BLOK & RUZETTE en voor **Nederland** bij J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te ***Amsterdam.***

Prijs per half jaar voor *Batavia*.................... *f* 12,50.
„ „ „ „ „ *Java*.................... „ 15,—.
„ „ „ „ „ *Buitenbezittingen*........ „ 17,50.
„ „ „ „ „ *Nederland*.................. „ 22,50.
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven ***franco.***

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der **Advertentiën** is **50** cents voor de Vijf woorden
Bij eerste of meerdere herhaling **25** „ „ „ „ „
Behalve het Zegel voor den Lande.

Bij deze Courant behooren twee

BIJVOEGSELS.

Bij Koninklijk besluit van 22 Januarij 1859, No. 75, zijn de na te noemen personen, wegens hun gehouden gedrag en hunnen betoonden moed en beleid, bij gelegenheid van expeditien, in de maanden Januarij en Junij 1858, tegen zeeroovers op de Noord-Oostkust van het eiland Flores, en ter opsporing van schipbreukelingen, op dat eiland in slavernij gehouden, benoemd tot ridders der militaire Willems-orde vierde klasse:

de kapitein-luitenant ter zee P. A. Mathijssen, commandant van het stoomschip Amsterdam,
de luitenant ter zee der eerste klasse J. C. H van de Velde,
de luitenant ter zee der tweede klasse J. M. L. A. P. Wirix.
de officier van gezondheid der tweede klasse bij de Nederlandsche marine C. F. T. Hommel,
de eerste luitenant der infanterie van het leger in Nederlandsch-Indië F. J. W. Mekern en
de marinier der derde klasse J. van Sprang;

terwijl bij datzelfde Koninklijk besluit is bepaald, dat eervol zullen worden vermeld bij afzonderlijke dag-orders, zoo in Nederland als in Oost-Indië;

de sergeant der infanterie bij het leger in Nederlandsch-Imdië J. H. Emmerij,
de marinier der derde klasse H. J. L. Kloosterhuis,
de schiemansmaat J. de Bruijn,
de zieken-oppasser P. G. Eekman,
de matrozen der eerste klasse J. Schoenmaker en M. Visser
en de matroos der tweede klasse E. de Haen.

Civiel Departement.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de klerk tevens griffier van den landraad te Keboemen (residentie Bagelen) J. A. Boode.

Benoemd:

Tot schout bij de policie te Soerabaija, de onderschout bij de policie aldaar B. J. Oosterweeghel.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den onderwijzer bij de gouvernements lagere school te Benkoelen P. Jansen.

BIJ DEN RAAD VAN JUSTITIE TE BANDA,

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, uit de betrekking van lid, J. W. Hoeke.

Benoemd:

Tot lid, R. F. Versteegh, perkenier aldaar.

Goedgekeurd:

Dat door den Directeur der Cultures,

BIJ DE LANDELIJKE INKOMSTEN EN CULTURES,

Is overgeplaatst:

Uit de afdeeling Patjitan naar de residentie Japara, de controleur der tweede klasse R. K. van Olden.

Zijn Geplaatst:

In de residentie Madioen, de controleur der derde klasse L. Mulock Houwer.

In de residentie Samarang, de controleur der derde klasse W. Ligtvoet.

In de residentie Soerabaija, de controleur der derde klasse K. F. Bohl, en de ambtenaar ter beschikking W. A. de Kock van Leeuwen.

In de residentie Rembang, de controleur der derde klasse M. L. E. Halewijn.

In de residentie Kediri, de controleur der derde klasse D. Meijer, en de ambtenaar ter beschikking S. K. van Aalst.

In de residentie Pekalongan, de controleur der derde klasse J. M. van Vleuten.

In de residentie Preanger-Regentschappen, de controleurs der derde klasse F. L. van Heeckeren van Brandsenburg en W. A. Keuchenius.

In de residentie Bagelen, de ambtenaar ter beschikking J. C. Reijnst.

In de residentie Pasoeroean, de ambtenaar ter beschikking mr. C. M. Smulders.

Militair Departement.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de klerk bij het commandement der artillerie in de tweede militaire afdeeling op Java, F. C. Tervoort.

Benoemd:

Tot adjudant van den commandant van het Indische leger, de kapt. der artillerie J. G A Kempees, thans onderdirecteur bij den artillerie-constructiewinkel te Soerabaija, — met bepaling, dat hij als zoodanig bij zijn wapen zal worden gevoerd à la suite.

Tot plaatselijk adjudant te Soerabaija, de 1ste luitenant J. C. Egger, van het garnizoens-bataillon der derde militaire afdeeling op Java; met bepaling, dat hij bij zijn wapen zal worden gevoerd à la suite.

Tot adjudant bij het 14de bataillon, de eerste luitenant plaatselijk adjudant te Soerabaija W. de Leon.

BIJ DE MILITAIRE GENEESKUNDIGE DIENST.

Overgeplaatst:

Bij de geneeskundige dienst ter Sumatra's Westkust, de officier van gezondheid der derde klasse C. F. Erdbrink, behoorende tot het garnizoen te Soeracarta, thans te Samarang.

Bij het garnizoens-hospitaal te Soeracarta, de officier van gezondheid der derde klasse C. O van Oordt, behoorende tot het garnizoen te Samarang, thans te Soeracarta.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, aan den kapitein der infanterie J. H. A. Pommée.

ADVERTENTIEN.

Postkantoor.

Landmail van Maart.

De directeur der posterijen te Batavia herinnert bij deze belanghebbenden, dat de 2de mail-steamer in Maart, den 27sten zullende vertrekken, de brievenpakketten daarmede te verzenden, bij het postkantoor te Weltevreden zullen worden gesloten op Zaturdag, den 26sten Maart aanstaande:
a. des avonds te 8 uren voor Europa, Britsch-Indië, China, enz., enz.
b. des middags ten 1 ure die voor Banka, Palembang, Billiton en Riouw.

De directeur der producten en civiele magazijnen maakt bij deze bekend, dat op Woensdag den 30sten Maart e. k. des voormiddags te 10 uren, overeenkomstig het reglement op het houden van uitbestedingen (staatsblad 1829 no. 67,) ten zijnen burele eene openbare uitbesteding zal worden gehouden voor de levering van rijst op Amboina, Banda en Ternate gedurende 1859—1860.

De directeur der producten en civiele magazijnen maakt bij deze bekend, dat door den resident van Samarang, op Donderdag den 7den April 1859, des voormiddags te 10 uren, overeenkomstig het reglement op het houden van uitbestedingen (staatsblad 1829 no. 67), op het residentie-kantoor te Samarang eene openbare uitbesteding zal worden gehouden voor den overvoer van kopergeld van Samarang naar de om de zuid gelegene residentien.

De directeur der producten en civiele magazijnen maakt bij deze bekend, dat, overeenkomstig het bij staatsblad 1829 no. 67 opgenomen reglement, door den resident van Soerabaija op Dingsdag den 12den April, e. k., aldaar eene openbare uitbesteding zal worden gehouden voor den overvoer gedurende den aanstaanden oostmousson, van Banjermassing naar Riouw van 300 ton steenkolen,
Muntok „ 400 „ „
Pontianak „ 300 „ „

De ondergeteekende maakt bekend, dat op den postweg van Batavia naar Buitenzorg, nabij den 8sten paal zijn gevonden, de navolgende uit een rijtuig gevallen goederen, als:
1 witte hoed, 1 witte graslinnen jas, 1 gekleurde jas, 1 wit vest, 1 gekleurd vest en een zwart zijden das.

Die vermeenen mogten op deze goederen aanspraak te kunnen maken, gelieven zich te vervoegen ten burele van

Den Assistent-Resident van het Zuider- en Oosterkwartier der Ommelanden van Batavia;

VENDUTIEN.

Op Maandag, den 21 Maart, wegens vertrek, voor het woonhuis van den heer F. Cassalette, op het Koningsplein.

en

Op het Heemradenplein, à 2 pCt. vendusalaris, door John Pryce en Co.

Op Dingsdag, den 22 Maart, voor het woonhuis van den heer Westenberg, op Kebon-Siri, door van Slooten, Morgan & Co.

en

Voor het commissiehuis van Gebrs. Veit, op Passar-Senin.

Op Woensdag, den 23 Maart, voor het commissiehuis van Gebrs. Roselje & Co.

en

Wegens vertrek, voor het woonhuis van den weled. heer van Boeckholt, op Noordwijk, nabij de Sluisbrug, door van Slooten, Morgan & Co.

Op Donderdag, den 24 Maart, wegens vertrek, voor het woonhuis van den weleerwaarden heer Drummond, op Parapattan, Engelsche kerk, door van Slooten, Morgan & Co.

en

Voor het commissiehuis van Abeelen, Dennison & Co.

Op Vrijdag den 26 Maart, in het lokaal van het collegie van Boedelmeesteren.

en

à 4 pCt Vendusalaris, voor een der pakhuizen van de heeren C. Bahre & G. Kinder, door Abeelen, Dennison & Co.

Oproeping van Crediteuren.

In de Javasche Courant van heden worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:

Door de Weeskamer te Batavia van wijlen de heeren F. D. Hartsinck, B. S. van Coevorden, P. J. C. van Hoeij Schilthouwer, H. A. P. Kap, J. Claassen en J. P. Dassein, weduwe Le Marchand.

Door den Executeur van wijlen Sjarifa Noer Bintie Said Hassan bin Abdulla IJdroes.

Aangekomen Vreemdelingen.

van den 16 tot en met den 18 Maart 1859.

HOTEL DES INDES. Ruzette, van Bencoelen. — Van der Wijck, van Palembang.

HOTEL WILLEM II. Hofstede, van Tjoemboeloeit. — D. A. L. Beretty, van Samarang. — Schneck, van Idem. — W. F. Gouwe, van de Reede. — H. E. Eijpel, van Idem. — L. Merand, van Siam. — A. P. Macier, van de Reede. — G. A. Tindal, van Idem.

HOTEL DER NEDERLANDEN. J. C. Kolm, van de Reede. — W. J. Hoeksma, van Macao. — Piper en Familie, van Nederland. — S. Groeneveld, van de Reede. — C. C. Olive, van Krawang. — G. H. Lodewijks, van Bombay. — Gonzalves, en Familie, van Cheribon. — Servatius, van Buitenzorg. — Z. H. Prins Aquasi Boachi, van Zee.

JAVA HOTEL. P. Voss, van de Reede. — L. Schweitzer, van Port Adelaïde. — W. Leverstein, van de Reede. — J. G. Arend, van de Reede. — Mr. J. G. F. Timmermans, van Bandong. -- S. Schreuder, van Soerabaija. — R. B. Hallett en Echtgenoote, van Melbourn. — C. Maarschalk, van Samarang. — C. P. de Brauw, van de Reede.

Vertrekkende Personen.

J. E. van den Bor.

EEN ZIEKBED.

(*Slot.*)

Er waren er onder die ruwe, sterke mannen, wien de oogleden vochtig werden, van wie de partijgeest een oogenblik week, zoodat het menschelijke-alleen, niet beheerscht door andere invloeden, zich zuiver konde uitspreken. Alleen Cornelis scheen kalm te blijven; maar het was slechts schijn. De boezem zwoegde en hij wilde dat zwoegen met geweld onderdrukken; de woorden van onderwerping beefden hem op de lippen, en hij wilde ze terughouden; hij was overwonnen en hij bood nog tegenstand! Wanhopige strijd! Hij kon niet spreken, hij bewoog alleen het hoofd en schudde ontkennend.

Zijne vrouw stond op en zeide met gebroken stemme: „Vaarwel dan! De moeder uwer kinderen zal den pligt volbrengen, dien de Heere God haar oplegt. Vaarwel, Cornelis!"

Daar tegen vermogt hij niets meer. De weerstand, dien hij dan ook in de laatste oogenblikken geboden had, had welligt schaamte over een nederlaag tot oorzaak. Die schaamte week. Hij hief het oog even naar boven, trok de vingers stuipachtig en wenkte toen Halling, die hem begreep en het papier voor hem op de dekens lag. De Heer Muys trad middelerwijl op de tafel, waar een inktkoker met pen stond en zette dien neder onder het bereik van den zieke. Cornelis vatte de schacht op, doopte die in den inkt en weifelde. Het oog bleef vonkelend op één punt gevestigd. Een pennestreek en het verledene was vernietigd! De spanning was groot; het was of de dampkring loodzwaar op de borst neêrhing en het ademen belette. Daar kraste de pen op het papier. Cornelis de Witt had de herroeping van het Eeuwig Edict geteekend. Het was of allen zich gered voelden. Moeder en kinderen klemden zich vast aan echtgenoot en vader, die echter geen woord uitbragt en de liefkozingen duldde, maar niet beantwoordde. Halling nam de Resolutie op, hij zag de handteekening en.... zijn gelaat betrok. Hij las: C. de Witt, v. c., en die laatste letters beteekenden: *vi coactus: door geweld gedwongen.* Hij zweeg, boog zich en wenkte allen, toen heen té gaan en het heiligdom der huwelijks- en moederliefde niet langer te ontwijden.

De Resolutie werd aan de burgerij, die buiten de deur wacht hield, getoond. Men scheen tevreden en sprak er van af te trekken. Doch een der predikanten, of het Debits of Verchem was, wordt niet gemeld, die een werkzaam aandeel aan de beweging namen, legde de beteekenis dier beide letters uit. De burgerij was woedend, ijlde terug en eischte de doorhaling. Cornelis de Witt, tot het uiterste gedrongen, gaf toe en dacht zich thans voor de woede der burgerij beveiligd. Helaas! spoedig zou die waan verdwenen zijn. De volksbeweging in Dordrecht sloeg tot andere steden over. De Loevesteinsche factie (zoo werd de stadhouderlooze partij geheeten) moest buigen voor den volkswil. Willem van Oranje werd tot de waardigheden zijner voorvaderen verheven, herstelde de eendragt en redde de Republiek. Het einde der Gebroeders de Witt is bekend. Welk Nederlander zou niet wenschen de bladzijde, die dat einde vermeldt, uit zijne Geschiedenis te kunnen scheuren?

(*Redactie.*)

BLADVULLING.

Kernspreuken.

De honger staat voor den drempel van den armen, maar arbeidzamen man, doch waagt niet, dien te overschrijden.

Honderd jaren klagens betalen geen cent schulden.

Vlijt doet de schulden af, moedeloosheid vermeerdert ze.

Dikwijls weinig maakt veel.

Advertentiën.

Voorspoedig bevallen van eene DOCHTER, *W. J. B. van Straaten, Möhlmann.*
TJILATJAP, *7 Maart* 1859. (868)

Voorspoedig bevallen van eene DOCHTER, *J. L. E. Lopré*, geboren *Israël.*
BANJOEMAAS, den 10den *Maart* 1859. (867)

Bevallen van eene DOCHTER, *W. T. Wagenaar, Boelen.*
MEESTER CORNELIS, 11 *Maart* 1859. (864)

Voorspoedig bevallen van eene DOCHTER, *A. C. Cezard*, geboren *Vreede Bik.*
BATAVIA, 15 *Maart* 1859. (898)
Eenige kennisgave

Heden overleed tot mijne bittere droefheid, in den jeugdigen leeftijd van een en twintig jaren, mijne geliefde echtgenoot, *Helena Elisabeth Levert.* Eene hevige maar kortstondige ziekte maakte een einde aan haar voor ons allen zoo dierbaar leven.
J. F. HACKMAN ASSCHENBERGH.
mede uit naam harer betrekkingen.
SOERABAIJA, 7 Maart 1859.
Eenige kennisgave. (876)

Heden overleed tot mijne bittere droefheid mijn geliefde DOCHTER, *Lucie Borel*, oud 14 jaren.
Wed. J. L. R. WAITZ.
BATAVIA, 16 *Maart* 1859. (915)

Vendutie

Op Maandag den 21sten Maart 1859,
voor het woonhuis van den Heer
F. CASSALETTE,
op het Koningsplein, hoek Gang Pool,
Van **Wagens, 2 Mylords, 1 Albert, 1 Palanquin, 1 Reiswagen** en **2 Karren, Tuigen, Zadels,** etc., verder van **6** span goede hardloopende Macasser **Wagenpaarden, 1** goedgedresseerd schimmel **Rijpaard** en het Arabisch racepaard **Rory O'more.**
Alsmede:
VAN DESZELFS BIJNA NIEUWEN INBOEDEL,
bestaande grootendeels uit:
Massief mahoniehouten MEUBELS, groote SPIEGELS en SCHILDERIJEN, waaronder in olieverw van beroemde schilders, goede Engelsche LAMPEN, ZILVER- en PLEETWERKEN, porceleinen en cristallen SERVIEZEN, enz., enz.
Verder:
een expresselijk voor dit klimaat vervaardigde
PIANINO,
uit de fabriek van **Carl Scheel** te *Cassel.*
en
EEN REGULATEUR
(Hangklok),
loopende ééne maand,
uit het atelier van **Roy** te *Parijs.*
Zondag den 20sten voor een ieder te bezigtigen.
Geene bijgebragte Goederen kunnen aangenomen worden. (870)

DE VENDUTIE

van den 22sten dezer,
voor het Commissiehuis van
GEBR. VEIT,
is
UITGESTELD
tot een nader te bepalen dag. (935)

HOUT-VENDUTIE

Op Maandag, den 21 Maart 1859,
op het Heemradenplein
door
JOHN PRYCE & Co.,
van
zware Djattiehouten
BALKEN,
Doodkistplanken en **60 Spieren**
cc. 40 voeten lang. (888)

VENDUTIE.

Dingsdag, 22 Maart 1859,
voor het woonhuis van den WelEd. Heer **WESTENBERG** op **Kebon Sirie,**
door
VAN SLOOTEN, MORGAN en Co.,
van eenen zoo goed als nieuwen inboedel bestaande uit: spiegels en schilderijen, hang- en tafellampen, canapés, stoelen, kasten, ledikanten, matten, martevanen, porcelein-, glas- en aardewerk, paarden, rijtuigen etc. (893)

VENDUTIE

Woensdag 23 Maart 1859.
wegens vertrek:
voor het woonhuis van den heer Van Boeckholt,
op Noordwijk nabij de sluisbrug, door
VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.,
van eenen netten en wel onderhouden Inboedel, bestaande uit: Spiegels en Schilderijen, Hang-, Tafel- en Muurlampen, Kasten, Ledikanten, Canapés, Tafels, Stoelen, Zilver-, Porcelein-, Glas- en Aardewerk. Chines'he en Rottingmatten, voorts nog 1 Wagen en 1 span goed gedresseerde en hardloopende zwarte **Battak Paarden,** Tuigen etc. (892)

Vendutie

Op Woensdag 23 Maart 1859,
voor het Commissiehuis van Gebrs. Roselje en Co.
van **Aardewerk, Kelkjes, Lampglazen, Vingerglazen, Tafellampen, Schilderijen, IJzeren Kinderledikantjes, Spreijen, gebleekt Linnen, Linnen zakdoeken, Tafel- en Servetgoed, Gordijngoed, Gordijnarmen, Losse brillanten** etc.
voorts:
1 Anker met ketting, Pompspel, Knieen, Balken, IJzeren ballastkogels, etc. afkomstig van het gesloopte schip **Marianna Antoinette.**
alsmede:
100 vaatjes puike boter,
10 kistjes **fijne Likeuren**, als Curaçao, Persico, Annisette, van het bekende merk *P. Hoppe.*
1 **Wagentuig** voor 2 paarden, met pleet gemonteerd.
50 stukjes Japansche zijde,
een factuurtje fraaije **moderateurlampen**, zoo porceleinen als gebronsde.
2 kisten **Kinderspeelgoed**
10 balies **Kamfer.** (895)

Op Woensdag 23 dezer,
zullen de ondergeteekende in **Vendutie** verkoopen
10 kisten ***chits, slendangs, doeken,*** en ***kain pandjangs,***
1,000 kistjes ***Engelsche geele zeep,***
45 riem fraai afgesneden ***propatria papier.***
(925) GEBR. ROSELJE EN Co.

Op de Vendutie

Van WOENSDAG, 23 dezer,
zullen de ondergeteekenden mede verko[open] voor Rekening van belanghebbende[n]
1 AMEUBLEMENT, van Massief Mahonij[hout] bekleed met groen Marokijn,
en bestaande uit:
2 Canapés.
12 Stoelen.
2 Voltaires.
2 fraai gebeeldhouwde CONSOL[ES] met Marmeren bladen.
2 Speeltafels
2 Etagèrekastjes.
diverse **GRAVURES IN VERGULDE LIJST[EN]**
(924) GEBRS. ROSELJE & C[o.]

OP DE VENDUTIE

van Woensdag 23 Maart a. s.
zullen de ondergeteekenden mede verkoopen:
14 kisten à 50 ps $^5/_4$ **Adr: Rood Katoen.**
(896) GEBR. ROSELJE EN C[o.]

Op de Vendutie

van Donderdag 24 dezer
op Parapattan, zullen almede worden verko[cht]
30 Koebeesten van Bengaalsch ras, waaro[nder]
14 Melkgevende.
(921) VAN SLOOTEN, MORGAN EN C[o.]

VENDUTIE

op Donderdag den 24sten Maart 18[59]
voor het Commissiehuis van
Abeelen, Dennison en Co.,
van Drill, Zeildoek, Prachtige Tafelkleeden, stellen [...]gen Veeren en Assen, een kist Knoopen, 150 va[...] Puike Boter, Scheepsbrood, zeer geschikt voor [...] voeder, Komijnen Kaas, Koolteer.
450 picol Rotting
100 " Padang Koffij
50 " Klapper Olie in kelders [...]
15 flesschen.
Voor rekening van belanghebbende:
23 vaten Amerikaansch Meel
en ten elf ure.
2 bewijzen van aandeel in de Nederl. Indische en Brand-Assurantie Maatschappij,
2 id. id. in de Nederlande Indische-Escompto M[aat]schappij,
voorts:
5 perceelen gelegen buurt Klenting, Djioespa, Ma[...] Bezaar, Kampong Sereau, breeder omschreven in [de] Javasche-Courant.
Een Praauw groot drie Koijan[g]
(9[...])

VENDUTIE

Op Vrijdag den 25 Maart,
in het lokaal van het kollegie van Boedelmeest[ers]
zullen voor rekening van wijlen den Chinees Gouw Tjiauwjang en den Chinees Gouw Tiongho
mede worden verkocht:
Het Perceel gelegen in de Butten Kaaimanstraat, [...] ponding No. 5041, met den inventaris van de daa[rtoe] behoorende Arakstokerij. (88[...])

EBBA.

In de maand Junij van het jaar 185..., besloot ik de terugreis van Stokholm naar Kopenhagen aan te nemen, en wel in het gezelschap mijner vriendin, de gravin Amalia S.... Daar de reis zoude gaan over Gothenburg langs het heerlijke Götha-kanaal, dat prachtig voortbrengsel van het menschelijk genie, eene reis, die toen gewoonlijk drie à vier dagen duurde, was het niet onverschillig, welke personen men tot reisgezellen had; en dit te minder, daar de geheele stoomboot in kajuiten voor twee personen is ingerigt. Deze kajuiten zijn zeer gemakkelijk en bestaan uit sofa's en een tafel. 's Avonds worden de eerste tot slaapplaatsen ingerigt, en des daags heeft men het genoegen zijn kajuit in een salon herschapen te zien. Daar wij de reis reeds onderscheiden malen gemaakt hadden, kwamen wij slechts weinig op het dek. Alleen als de kapitein aan onze deur klopte, om te zeggen, dat er weldra iets merkwaardigs te zien zoude zijn, of dat wij aan land konden gaan, verlieten wij onze kleine cel. Te Brunsvih komende, bezagen wij met belangstelling de glasfabriek, en te Motalâ de ijzergieterij. In de laatstgenoemde was men juist op dat oogenblik bezig eene ijzeren stoomboot te vervaardigen. Hier hielden wij ons echter niet lang op; het vreeselijke gedruisch toch, dat het slaan van mogelijk 200 hamers op dit reusachtige en holle gebouw maakte, was verschrikkelijk. Wij begaven ons naar de afdeeling, waar men toen bezig was met het maken van locomotieven voor de spoorwegen, die thans in Zweden aangelegd worden, en die, wanneer ze klaar zullen zijn, zooveel kunnen bijdragen tot gemakkelijker bereizen van dit schoone en door de natuur zoo rijk bedeelde land.

Als ik van tijd tot tijd op het dek kwam, had ik een jong meisje opgemerkt, wier uitnemende schoonheid mij zeer getroffen had. Zij had zwart hair, groote donkerblaauwe oogen, wier lange ooghairen als een sluijer den te grooten glans van haar blik verzachtten, daarbij de lieve bleekheid, die zoo innemend is, een voorhoofd en wenkbraauwen, die van verstand en zachtheid getuigden, en het schoonste van alles: een neusje, dat mijn overleden vriend, den onsterfelijken Torvaldsen, in verrukking zou hebben gebragt. Als ik nu zeg, dat de fraai gevormde mond versierd was met twee rijen prachtige tanden, en de kin een schelmachtig kuiltje had, dan kan men zich toch nog geen volkomen denkbeeld van het geheel maken. Hare gestalte was middelmatig en vol bevalligheid. Over haar gelaat was evenwel een waas van droefheid verspreid, zoo roerend, dat ik haar bijna niet aan konde zien, zonder dat mij de tranen in de oogen kwamen, en ik mij dikwijls afvroeg: »Wat mag daar wel de aanleiding toe zijn?" Zij droeg rouwkleederen. W[...] ligt had zij eene moeder te betreuren; en toch kw[am] het mij voor, dat er in hare zwaarmoedigheid e[en] andere uitdrukking lag. Het was niet de kalme rusting, in een beproeving, die God heeft opgelegd, waar wij ons aan moeten onderwerpen, — neen, was meer een ongeduldig streven naar uiterlijke daardheid, een door onrust gejaagd gemoed, wat in al hare bewegingen uitdrukte, en dit alles vergezeld van een onbeschrijfelijken weemoed. Zij sch[een] naauwelijks negentien jaren oud te zijn. Ik ont[veinsde] niet, dat zij mijne innigste deelneming, maar ook m[ijne] nieuwsgierigheid in hooge mate opwekte.

Onder al deze opmerkingen en overdenkingen mijne zijde, was de stoomboot intusschen tot de pl[aats] gekomen, waar de menigte sluizen, die men door m[oet] een oponthoud van twee goede uren veroorzaken. passagiers gebruiken dien tijd gewoonlijk om den sch[oon]sten waterval van het noorden, de *Trollhätta* (Toev[erkap]) te gaan zien. De kapitein kwam ons waarsc[hu]wen, dat wij thans daar waren, er tevens bijvoegen[de], dat een klein ongemak aan een der raderen van boot, hetwelk hersteld moest worden, het gewone op[ont]houd nog wel met een paar uren zou verlengen, wij volstrekt geen haast behoefden te maken met o[ns] boot terug te komen.

VENDUTIE

Op Vrijdag 25 Maart,

in de pakhuizen van de heeren C. Bahre & G. Kinder,

tegen 4% Vendusalaris, door

ABEELEN, DENNISON & Co.,

van diverse soorten Glaswerk bestaande in Stopflesschen van alle verschillende dimensiën, 10 duims Lampenbollen, geassorteerde Wijn- en Bierglazen op voet, Waterkaraffen en gekleurde Bloemvazen.

voorts:

van eene belangrijke partij Fransch Porceleinwerk, vooral

25 witte Eetservizen voor 12 personen } groote
en 25 » » 18 » } compositie

(waarvan een gedeelte uitgepakt en een gedeelte onuitgepakt zal worden verkocht geschikt ter verdere verzending. Dessertborden met gouden rand, fraaije Bloemvazen, witte Theeserviesen en waarlooze Kopjes, diverse Kramerijen en IJzerwerken, Parasols, Zweepen, een aanzienlijk factuur vertinde Keukengereedschappen in alle mogelijke soorten, engelsche patent Kapleer, engelsche Tafelmessen in Ivoor in stellen en ook in Mahoniehouten kistjes, fraaije Pleetwerken, waarbij een compleet Thée- en Koffij-servies met echt zilveren rand, pleet en koperen Bouloirs à Bascule, een groot Factuur pas aangebragt Franschpapier in soorten, Enveloppes etc., 32 kistjes à 12 flacons Eau de Lavande Ambrée en 1 kist Zeep Societé Hygienique, en ten slotte eene aanzienlijke partij Modewaren en Zijdenstoffen, Robes à Bayadère, 1 kist fransche Jaconas *van Dollfus Mieg & Co.*, Neige en Kant, Kinderhoedjes in soorten en Stroohoeden met breede rand voor Meisjes, zoogenaamde Fillettes, en vele andere voorwerpen, het een en ander twee dagen voor de veiling uitgepakt en te zien.

(907)

VENDUTIE

op Maandag 28 } Maart 1859,
en Dingsdag 29 }

ten huize van den Heer W. POOLMAN

op het *Koningsplein*, door

Gebrs. ROSELJE en Co.,

van eenen prachtigen **INBOEDEL,** bestaande uit **EUROPEESCH MEUBILAIR, RIJTUIGEN, PAARDEN,** etc. De voornaamste artikelen zijn vermeld op eene Lijst die met de Courant van heden verzonden wordt.

Te bezigtigen op Zondag te voren, van 's morgens **10 Ure** *tot 's namiddags* 1 *ure.*

☞ **Voor 10 Ure kan niemand worden toegelaten.** (923)

VERKOOP VAN EEN SCHIP.

Op Woensdag, den 30 Maart 1859,

zullen de ondergeteekenden, **ten elf ure precies,** voor hun Commissiehuis publiek verkoopen, met toestemming van den ***Britschen Consul,*** het ***Engelsche schip***

„COURSER"

groot 227⁸¹/₁₀₀ tonnen, gebouwd in 1851 en in December jl. nieuw gekoperd. Het schip zal verkocht worden met staand en loopend tuig, zeilen en verdere inventaris, zoo als het thans ter reede alhier is liggende.

(889) JOHN PRYCE EN Co.

De verkoop te *Soerabaija*, van het WRAK van het Nederlandsche schip

DELFT,

Kapt. **L. VAN GEELKERKEN,**

is uitgesteld op Woensdag den 30sten Maart.

(899) FRASER, EATON EN Co.

Dit was mij zeer aangenaam. Het schoonste van de gansche reis bestond voor mij altijd in het gezigt van den waterval. Ik sloeg dan ook mijne vriendin voor, de wandeling dadelijk te ondernemen. Daar zij wat hoofdpijn had, en vreesde dat de warmte dit mogt vermeerderen, verkoos zij den tijd van rust te gebruiken tot lezen. Dientengevolge moest ik alleen gaan. De overige passagiers waren ver vooruit, en daar zij meestal uit heeren bestonden, voelde ik geen roeping mijn best te doen ze in te halen. Ik ging daarom zachtjes voorruit, terwijl ik het heerlijke land, waar ik reeds dikwijls geweest was en dat mij telkens als nieuw voorkwam, bewonderde.

Toevallig omziende, bemerkte ik dat het jonge meisje mij gevolgd was. Ik groette haar vriendelijk, maar er scheen van hare zijde zoo weinig lust te zijn, om zich met mij te onderhouden, dat ik besloot haar niet lastig te vallen. Ik had echter een voorgevoel, dat er wel een oogenblik zou komen, waarin wij elkander toch zouden leeren kennen.

Zoo naderden wij allengskens den waterval, waarvan het gedruisch zich reeds van verre hooren deed. Toen ik aankwam, zag ik echter, dat de andere passagiers de plaats reeds verlaten hadden en ik daar dus het rijk alleen had.

(Wordt vervolgd.)

Op de eerste Vendutie, welke in de maand April, voor het Commissiehuis van J. SPEET zal gehouden worden, zal een factuur

MODEWAREN

worden verkocht, pas van *Parijs* aangebragt, bestaande in:

Dames Hoeden en Mutzen, elegante Balkleeden, Coiffures, bloemen, zijden en kanten Mantilles, zijden en cabretten Handschoenen, zijden Ombrelles, gebloemde Jaconas, zijden en barège Robes, Balwaaijers met Spiegeltjes en Marohout, kanten en tule Berthes en eene menigte andere artikelen.

De Mulhauer stoffen voor Dames kleeden, zijn alle uit de vermaarde fabriek van *Dolphus Mieg*, en ieder stuk goed voor een Robe is verzeld van een modeplaatje, om aan te wijzen hoe dezelve opgemaakt moet worden.

Drie dagen voor de veiling zal alles in genummerde koopen ter bezigtiging liggen.

De dag wanneer de verkoop zal plaats hebben zal nader worden bekend gemaakt, en deze vroegere annonce geschiedt om de Dames, die van Batavia verwijderd zijn, in de gelegenheid te stellen, door het geven van Commissien, aan deze veiling deeltenemen. (902)

Op de eerste Vendutie

welke, in den loop van de maand April,

voor het Commissiehuis van

J. SPEET,

zal plaats vinden, zullen eenige belangrijke

Schilderstukken worden verkocht,

waarbij een Portret, ten voete uit van ***Z. M. Koning Willem III,*** sprekend gelijkend in de Uniform van Admiraal; ***een afdaling van het Kruis,*** geschilderd naar het beroemde altaarstuk van ***Rubens,*** in de Cathedrale Kerk te Antwerpen, ***een geboorte van Jezus,*** naar de vernieuwde Schilderij van ***Titiaan,*** in de Chapelle ***Sixtine*** te Rome.

De twee laatste stukken worden te zamen en niet afzonderlijk verkocht. (903)

Publieke Vendutie

te Soerabaija

Op eenen nader te bepalen dag van het Kantoor en Pakhuis vroeger geoccupeerd door de firma

RUIJL CRAMER & Co., aldaar.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen bij de Heeren ***Schimmelpenninck & Co.*** te Soerabaija en alhier bij

De Liquidateurs der firma's,

DE WEERDT RUIJL & Co., EN RUIJL, CRAMER & Co.

W. RUEB.

D. F. A. BAUDUIN.

W. J. VAN DEN BROEK.

BATAVIA, 18 Maart 1859. (908)

VAN RIET & TER GOUW

Ontvingen per Ned. Schip JUNO, de volgende soorten

RHIJNWIJN,

als:	50 k/	Carte Blanche	à 12/1	flesschen.
	50	»	» 24/2	»
	50	Moselblumchen	» 12/1	»
	50	»	» 24/2	»
	100	Von Dein	» 12/1	»
	100	»	» 24/2	»
	50	Niersteiner	» 12/1	»
	50	»	» 24/2	»

van het gunstig bekende merk *Georg Wetterhahn* te Mainz. (917)

Voor hen, die met eenig muzikaal gehoor begaafd, doch niet ervaren zijn in het **Piano-stemmen,** en verlangen zelf zoodanig INSTRUMENT te stemmen, of door hun verblijf in de binnenlanden niet in de gelegenheid zijn een Pianostemmer te erlangen

wordt voor 130.- gulden te koop aangeboden:

EEN COMPLEET STEL VAN

DERTIEN STEMVORKEN,

van het fijnste staal vervaardigd,

bevattende de grond of orchest-toon *a* en derzelver Octaf naar beneden met alle de tusschen beide liggende heele en halve toonen. Uiterst zuiver van toon en zeldzaam voorkomende. Wordt bij geleverd het daarbij behoorend bekroont TOESTEL, bestaande uit: **een kleine Zangbodem met derzelver Mechaniek,** zoomede **eene beknopte beschrijving van de wijze van behandeling.**

Bij franco brieven te bevragen bij den boekhandelaar VAN DORP te *Batavia.* (914)

Een Echte

ERARD-PIANINO,

geheel nieuw, prijs *f* 1600.— contant.

(881) J. SPEET,

THÉATRE FRANÇAIS.

Avec la permission de M. le Resident.

LUNDI, 21 Mars 1859.

Relâche.

VENDREDI, 1 Avril 1859.

Au benéfice de Madame BERTON,

Première représentation de

MARCO-SPADA.

OPÉRA COMIQUE EN 3 ACTES MUSIQUE DE Mr. AUBER.

Le Spectacle commencera à 7 heures et demie précises.

Le Directeur-Gérant,

(878) VAN KINSBERGEN.

MILITAIRE SOCIETEIT CONCORDIA.

THE-DANSANT,

HEDEN AVOND DEN 19den DEZER,

Namens de Directie:

De Secretaris,

(900) BRUGMAN.

ECHT GOUD- EN ZILVERDRAAD

en echte

CANTILLE.

bij

(920) J. SPEET.

In het Commissiehuis van J. SPEET, is pas *ontvangen* een zeer belangrijk assortiment

GEGOTEN IJZERWERK,

als:

Groote gebloemde Rosetten à clair voie, om in het Plafond te plaatsen, om licht van boven te krijgen.

Gebloemde Kapiteelen.

Consoles.

Leeuwen Koppen voor Kranen in Badkamers.

Groote, middelsoort en kleine **Bloemvazen.**

Dorische Kapiteelen en Voetstukken, voor IJzeren Pilaren.

Gebloemd Hekwerk in zeer verschillende dessins.

Prachtig vergulde Lantaarns met **IJzeren kolommen** en **hardsteenen voetstuk,** voorzien van helder licht gevende Lampen. Deze zijn allerdoelmatigst om aan den ingang van de woningen van Regenten of Inlandsche Vorsten te plaatsen.

Bliksem Afleiders van gevlochten **Koperdraad,** met ijzeren Stang en een Galvanisch verguld koperen aantrekkingspunt. (904)

TOKO RIJSWIJK

Pas ontvangen:

ROOD SICCATIF,

voor Vloersteenen en Planken Vloeren,

MALKOFFERS met en zonder nécessaire.

(930) J. C. SAIJERS.

BRANDON & CO.

hebben ontvangen eene groote partij zeer solide,

HEEREN & DAMES

MAIL-KOFFERS

en

KAMFERHOUTEN KOFFERS.

(931)

Patent La Brea Asphalte.

Zeer geschikt voor Vloeren van magazijnen en huizen,

DAKEN, WATERTANGEN, GOTEN, enz.

Zijnde ondoordringbaar voor Water en Vochtigheid bestand tegen witte mieren en andere insecten.

(922) VAN SLOOTEN, [illegible]

Verschen Gepelde Djagong,
voor Paardenvoeder.
(894) VAN SLOOTEN, MORGAN en Co.

Robes, Modes & Nouveautés.

Mme Jne COQUELIN vient de former un vaste établissement *à Paris rue de Cléry* 34.

Lors de son départ de Batavia, plusieurs Dames ont daigné lui promettre la continuation de leurs commandes. Elle prie les personnes qu'elle n'a pu voir avant son départ, de vouloir bien lui accorder leur confiance. Elle s'efforcera de la mériter, comme par le passé avec tout le **zèle, l'activité et l'équité désirables.**
S'adresser directement à sa maison de commerce.

Mme Coquelin, a l'honneur de prier sa clientelle de désigner avec la plus grand exactitude la nature des étoffes, le prix et les mesures, pour éviter les retards. Le mode de réglement devra se faire par traites sur la Hollande ou sur Paris.
Deux expéditions se feront régulièrement de Paris, par batiments à voile, une, au 1er Février, l'autre au mois de Septembre, afin que les commandes soient arrivées pour les fêtes de leurs majestés, le Roi et la Reine.
Les demandes pressées pourront être expediées par la malle.
(825) Jne COQUELIN,
34, rue de Cléry, Paris.

Versch Americaansch meel,
per WITCH van *Boston*,
pas ontvangen bij
(874) ABEELEN DENNISON en Co.

Ontpakt:
een factuur:
PALEMBANGSCHE STOELEN,
als:
Fauteuils, Luijerstoelen, Wipstoelen en Kinder Wipstoelen.
(8..) CASSABETTE en Co.

N. PASCAL,
Fabricant de chaussures de Paris,
à *Noordwijk*, près le *Bazaar Baroe*.
A l'honneur de prevenir le public, qu'il vient de recevoir par la malle, un assortiment complet de ***Chaussures pour hommes et pour dames.***
Souliers découverts à boucle, Brodequins chevreau doré, Satin laine claqués vernis avec élastique, Satin blanc et noir.
Plus, cuirs vernis et Etoffes variées, pour la confection de chaussures sur mesure. (905)

Eene familie in de nabijheid van Batavia, zoekt eene **jufvrouw** uit den fatsoenlijken stand van de Protestantsche Godsdienst, om in de moederlijke zorg van twee jeugdige kinderen behulpzaam te zijn, en hen de Hollandsche taal grondig en goed te leeren spreken, eene **dame** of **weduwe** in Indie geboreu, zal men de voorkeur geven.
Adres den Heer *van Dorp*, Batavia. (912)

De Heeren BUSING, SCHRÖDER en Co. hebben zich wel willen belasten, met de eind-likwidatie der ontbonden firma **VAUPEL & Co.**
HERMAN VAUPEL.
FELIX CASSELETTE.
Batavia, 15 *Maart* 1859. (909)

De Ondergeteekende verzoekt bij deze zijne **Debiteuren** om, ter voorkoming van onaangenaamheden hun DEBET
binnen veertien dagen
aan te zuiveren ten kantore van zijnen gemagtigde, den Advocaat en Procureur Mr. ***H. Beth.***
B. J. LEON.
Batavia, den 16den *Maart* 1859. (884)

Een jong mensch, Nederlander van geboorte, zag zich gaarne geplaatst op een land of anderzins geplaatst.
Adres bij de boekhandelaren
(882) LANGE en Co.

WORDT GEVRAAGD.
Eene dame van middelbaren leeftijd, tot het besturen van eene groote en uitgebreide affaire.
Adres, franco onder Lt. X.
(887) Bij H. M. VAN DORP.

TE KOOP Een Woonhuis en Erf op Gelegen Kebong Sirie.
30 KORBEESTEN van Bengaalsch ras.
(928) ABEELEN DENNISON & Co.

TE KOOP Een gezonde langharige **New-Foundlandsche HOND**, (reu) $1^1/_2$ jaar oud, reeds eenige maanden op Java.
Te bevragen bij
(877) H. M. VAN DORP.

TE KOOP HET HUIS,
op het *Koningsplein* bewoond door en te bevragen bij
(915) P. TIEDEMAN Jr.

TE HUUR Een aangenaam gelegen **HUIS**, op *Salemba*.
Te bevragen bij
A. W. VAN HAEFTEN.
(901) *te Struiswijk.*

TE HUUR Tegen 15 April, een aangenaam en ruim **woonhuis**, met **6 kamers**, op een der beste standen; zijnde inmiddels ook uit de hand te koop.
Adres
(910) LANGE en Co.

Tooneel-, Zee- en Veld- Kijkers.
Van *Molteni en Co.* te Parijs, ontvangen bij
(927) G. KOLFF en Co.

De renten bij de Bank is bepaald op:
$7^1/_2$ pCt. 's jaars voor **particuliere acceptatiën en beleeningen,**
6 » id. **vendu-acceptiën** van ***Batavia, Samarang*** en ***Soerabaija*** en voor **voorschotten op spetie.**
8 » id. **vendu-acceptiën** van ***Java*** en de ***Buitenbezittingen.***
De Secretaris der Javasche Bank
J. VAN LENNEP.
Batavia, 15 *Maart* 1859. (873)

JAARLIJKSCHE ALGEMEENE VERGADERING
van deelhebbers in de Nederlandsch-Indische Stoomboot Maatschappij, op Maandag den 21 Maart, ten 11 uur voormiddags, ten kantore van de Directeuren
(919) MACLAINE, WATSON en Co.

Maatschappij tot Bevordering van Mijn-Ontginningen in Nederlandsch-Indie.

Heeren deelhebbers of stemgeregtigde vertegenwoordigers derzelve, worden uitgenoodigd tot het bijwonen der jaarlijksche algemeene vergadering, welke zal gehouden worden ten haren kantore, op Donderdag den 31sten Maart e. k. des voormiddags te 10 uren.
Punten van behandeling:
1e. Verslag van het bestuur.
2e. Benoeming van twee commissarissen.
3e. Bepaling eener 5de storting.
4e. Benoeming der comissie, bedoeld bij art. 24 der statuten.
Het Bestuur van bovengenoemde Maatschappij, en namens hetzelve,
P. TIEDEMAN Jr. *Directeur.*
Batavia 17 *Maart* 1859. (916)

DE PILLEN VAN HOLLOWAY
zijn van eene bewonderenswaardige uitwerking bij *leverziekte*. A... M.... B..., te *Durgerdam*, bevond zich gedurende geruimen tijd in een bedenkelijken toestand, voortvloeijende uit leverkwaal; vele geneesmiddelen werden te vergeefs door haar gebruikt. Sedert twee maanden gebruikte zij eindelijk de pillen van Holloway, en de voorschriften stiptelijk opvolgende, ondervond zij spoedig eene geheele verandering in haar gestel. Binnen weinig tijds verscheen de bloem der gezondheid weder op haar gelaat, tot eene aangename verrassing van alle hare vrienden. Deze pillen zijn ook zeer aanbevelenswaardig bij alle ongesteldheden der maag en der ingewanden.
De prijzen dezer Pillen en Zalf zijn als volgt:
Doosjes pillen à *f* 1.— *f* 5.— 8.—.
Potjes zalf à *f* 1.— *f* 5.— *f* 5.—.
Te Banjoemaas bij M. S. Cheriman.
» Poerworedjo » F. Neumann.
» Djocjocarta » Bnijn & Co.
» Soeracarta » W. Veldman.
» Salatiga » F. Kruthoffer.
» Tagal » Wed. Dort.
» Cheribon » W. Galistan.
» Cheribon » M. Blok,
» Samarang » H.L. de Lyon, de Groot, Kolf, & Co. en bij
de hoofdagenten Soesman & Co. (906)

Librairie: G. KOLFF & Co. à Batavia.
Bouillet. Dictionnaire Universel des sciences, des lettres et des arts. 1 gros volume, joliem. relié. édit. 1858. . . . . *f* 25.—
Bouillet. Dictionnaire Universel d'Histoire et de Geographie. . . . » 25.—
Kramers. Nouveau Dictionnaire Français-Hollandais. Edit. 1859. . . . » 16.—
(851)

VERGULDE EN PALISANDER
SCHILDERIJ-LIJSTEN
van 40 cents tot *f* 2,— de voet, worden vervaardigd op alle verlangde dimensien.
SCHILDERIJ GLAZEN
van de **grootste afmetingen.**
Vergulde SUPPORTS.
Te *Batavia* bij
(850) G. KOLFF en Co.

Bureau Handel
G. KOLFF & Co. *te Batavia.*
In ruime sortering ontvangen:
Porseleinen Pomp-Inktkokers voor kantoren in diverse grootte.
Bronzen en Ebben-houten ***Fantaisie Inktkokers*** voor cadeaux.
De ***Amerikaansche Drapers Inkstands*** voor heete klimaten vervaardigd.
Engelsche Patent Zak-Inktkokers.
Amerikaansche Mammouth Diamant Pennen in etui.
Engelsche Pennen- en ***Zak-Messen,*** supra staal en zwaar gepolijst voor het roesten beveiligd.
Linnen en ***Papieren Brieven Enveloppen*** van groot en gewoon model.
Fransche Heeren- en ***Dames Schrijf Cassetten.***
Teekenbehoeften en ***Teekenpapier.***
Mede verkrijgbaar bij de GROOT KOLFF en Co. te Samarang. (92.)

Vertrekkende personen.
H. Bernard naar Europa. (897)

Bij tijdige aankomst van Singapore vertrekt het Stoomschip
KONINGIN DER NEDERLANDEN
op **Vrijdag 25 dezer,**
naar **Samarang** en **Soerabaija.**
De Directie,
(890) MACLAINE, WATSON en Co.

HET STOOMSCHIP BANDA,
kapt. **VOGEL,**
vertrekt den 19den via Cheribon naar **Samarang** en **Soerabaya.**

HET STOOMSCHIP BATAVIA,
zal 2 maal 24 uren na aankomst der verwacht wordende Landmail via Bencoelen naar **Padang** vertrekken.
Informatiën bij
(879) W. CORES DE VRIES.

VRACHT EN PASSAGE NAAR JAPAN,
wordt aangeboden
met het snelzeilend Nederl. Fregatschip
NASSAU,
kapt. C. J. BÜFFNAGEL
zullende einde dezer maand derwaarts vertrekken.
Adres bij den gezagvoerder in het *Hôtel der Nederlanden* of bij de Agenten
(891) DüMMLER en Co.

NAAR SAMARANG EN SOERABAIJA,
wordt vracht en passage aangeboden met het Ned. barkschip
AEGIDIA EN PAULINA,
kapitein **T. K. VELDMAN,**
om in den loop der volgende week te vertrekken.
(866) B. KOPERSMIT en Co.

Naar Samarang en Soerabaija
wordt vracht en passage aangeboden
met het Nederlandsch schip
ELISABETH & ANTOINETTE,
kapitein ***H. A. BESIER,***
omin de volgende week te vertrekken.
(914) B. KOPERSMIT en Co.

VRACHT EN PASSAGE NAAR PADANG
met het Nederlandschip
PRINS FREDERIK DER NEDERLANDEN,
kapt. **C. C. DE WITT,**
om spoedig na aankomst van *Soerabaija* te vertrekken.
Adres bij
(918) HAAGER en SCHUURMAN.

VRACHT EN PASSAGE NAAR CHERIBON,
met het Ned. Schip ***Jeannette en Agatha***, kapt. A. CLEIJNDERT, om Zaturdag, 26 Maart e. k. derwaarts te vertrekken.
Adres bij de Agenten
(932) LANDBERG, BEZOET DE BIE en Co.

EERSTE BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Zaturdag, 19 Maart 1859, No. 23.

BATAVIA.

Eene welwillende hand stelt ons in staat, onzen lezers nadere berigten omtrent den brand te Gombong mede te deelen:

In den namiddag van den 5den dezer, omstreeks 12¼ uren zijn te Gombong al de aan het corps-pupillen toebehoorende bamboezen gebouwen, dienende tot recreatie, school, gymnastie, comedie en cantine, een prooi der vlammen geworden.

De brand werd het eerst ontdekt in het dak der recreatie-loods en deelde zich, door den hevigen wind, zoo spoedig aan de allen met allang-allang gedekte, gebouwen mede, dat, in minder dan een half uur, alles in lichte laaije vlam stond, terwijl men een oogenblik, door het omdraaijen van den wind, bevreesd was, dat de brand zoude overslaan op het door de pupillen bewoonde gebouw. Door het tijdig omverhalen der brandende daken en doordien de wind keerde, is zulks gelukkig voorgekomen.

De oorzaak, waaraan dit ongeval is toe te schrijven, is niet bekend. Daar de pupillen gereed waren, om naar de school te gaan, bevond zich, op het oogenblik dat de brand uitbrak, niemand in de recreatieloods. Men moet dus tot de vooronderstelling komen, dat de bliksem er in is geslagen, daar, op hetzelfde oogenblik, een der hevigste onweders was losgebroken.

Aan de lofwaardige inspanning van het cader van het garnizoen, van eenige der oudste pupillen en der sappeurs, is het te danken, dat de brand zich niet verder heeft voortgeplant, terwijl men nog vele der school- en teekenbehoeften heeft kunnen redden.

Behalve de schade van het verlies der gebouwen, zijn ook alle school- en teekentafels, de geheele inrigting voor gymnastie en voltigeren, het comedie-locaal en het gedeeltelijke meubelair verloren, waardoor alle recreatie, uit gebrek aan localiteit, gestaakt is.

Ook het huis van den cantine-houder is in zijn geheel afgebrand.

Ongelukken van welken aard ook zijn gelukkig niet te vermelden.

Batavia. Aan het verslag der werkzaamheden van de commissie tot verbetering der Indische zeekaarten in het belang der hydrographische kennis van Nederlandsch-Indië, gedurende het jaar 1858, ontleenen wij de volgende bijzonderheden:

In het personeel der commissie had geene verandering plaats.

De officieren van Z. M. zeemagt hebben ook weder in dit jaar, niettegenstaande hunne drukke diensten, al het mogelijke aangewend, om voor de hydrographie nuttig te zijn.

Z. M. adviesbrik *Pylades* werd tot opnemingsvaartuig bestemd.

Veertig kaarten of schetsen, nieuwe opnemingen betreffende, benevens eenige loodingen en landverkenningen, kwamen gedurende het jaar 1858, bij de commissie in.

Zij gaf in het licht een nieuwe editie van de kaart der Java-zee, door de luitenants ter zee Melvill van Carnbée en Smits, benevens de kaart der ankerplaatsen beoosten Java en die van straat Banka door den luitenant ter zee A. C. J. Edeling; terwijl de uitgave van de kaart van een gedeelte der Westkust van Sumatra, van Oedjoeng Taboejong af tot Singkel, door den laatstgenoemden zee-officier, wegens het springen van een paar steenen, tot het volgende jaar moest worden uitgesteld.

Het debiet van kaarten bij het depôt van zeekaarten bedroeg in het afgeloopen jaar eene geldswaarde van ƒ 8,927:35 of ƒ 969:12½ meer dan in 1857.

Het verslag zal meer in bijzonderheden in het Tijdschrift voor taal-, land- en volkenkunde worden opgenomen.

Banjoemaas. — Den 3den dezer, zijn in de dessa's Mertasarie koelon en Sitoe, onder het district Poerworedjo, door zeer hevigen wind, vergezeld van onweder, 23 Javaansche woningen en 10 klapperboomen, omver gewaaid, bij welke gelegenheid een Javaansch meisje van driejarigen ouderdom, onder een der ingestorte daken, het leven heeft verloren.

— Van den 7den tot en met den 10den dezer, zijn in de regentschappen Bandjarnegara, Poerwokerto en Banjoemaas, ten gevolge der hevige onweders, ééne vrouw, vier kinderen, en drie buffels, door den bliksem getroffen en dientengevolge overleden.

Rembang. — Gedurende de maand Februarij ll. zijn in deze residentie buitengewoon veel regens gevallen, ten gevolge waarvan de Solorivier, zoodanig buiten hare boorden is getreden, dat de oudste ingezetenen zich niet kunnen herinneren, immer zulk een hoogen waterstand te hebben bijgewoond.

De afdeelingen Toeban en Bodjonegoro hebben daarbij veel, maar voornamelijk de laatstgemelde het meest geleden.

Eene opname ter constatering der geleden schade toont aan, voor:

Toeban	een waarde van	ƒ 10,445:75
Bodjonegoro	» » » »	94,748:50
Rembang	» » » »	450:—
Blora	» » » »	359:80

De uitgestrektheid beplante sawahvelden, te dier gelegenheid overstroomd, was als volgt:

Bodjonegoro	1249¾	bouws
Toeban	56½	»
Rembang	18	»
Blora	16½	»

De schade is zoo aanzienlijk, vooral in de afdeeling Bodjonegoro, door het verlies almede van een aantal vee, vruchtboomen, enz.

Uithoofde in de afdeeling Bodjonegoro, nog zaai-padi voorhanden was, is al dadelijk een aanvang gemaakt met het uitwerpen daarvan, terwijl de regent van Toeban van zijn voorraad onmiddelijk ter beschikking van de bevolking heeft gesteld; zoodat, wanneer de weêrsgesteldheid gunstig mag blijven, er veel hoop is, dat, hoewel eene latere oogst, echter geene mislukking van gewas zal plaats hebben. (*Jav. Ct.*)

LAATSTE BERIGTEN.

Men schrijft het volgende aan de *Pays:*

Turin, 25 Jan. Heden ochtend te 11 uren heeft de koning eene mis in de hoofdkerk bijgewoond. Z. M. had aan zijne regterhand prins Napoleon en aan zijne linker prins Eugène de Carignan. De koning droeg het grootkruis van het legioen van eer. Prinses Clotilde bevond zich in een afzonderlijke loge, boven de tribune der kroon. Men hield niet op het gelaat van prins Napoleon te beschouwen, die zoo sprekend op den eersten Napoleon gelijkt.

Na de mis, zijn de hooge personen, door een schitterend gevolg en de grootwaardigheidsbekleeders der kroon omstuwd, naar 't koninklijk paleis teruggekeerd, waar de plegtige verloving plaats had.

Generaal Niel deed de officieele aanvrage om de hand van prinses Clotilde aan den koning, die hierop bevestigend antwoordde, er bijvoegende, dat hij gestreeld was, dat zijne oudste dochter een prins van de familie Bonaparte huwde. De koning ontving vervolgens de gedeputeerden van den senaat en de kamer, die hem de antwoorden op de troonrede aanboden. Hij kondigde hun het huwelijk zijner dochter aan en zeide vervolgens, dat hij in het plegtige oogenblik, waarin het land zich bevond, op het patriotisme der kamers en op den loijalen bijval des volks rekende.

Heden avond geeft Z. M. aan het hof een groot diner, waartoe vier en tachtig personen zijn uitgenoodigd. Ook prinses Clotilde zal daar tegenwoordig zijn. Na het diner gaat de koning, prins Napoleon en de koninklijke familie naar het koninklijk theater, dat *à giorno* in de groote loge der kroon geïllumineerd zal wezen. Men geeft drie actes van de *Robert-le-Diable* en het ballet de *Comte de Monte Christo.*

Prins Napoleon zal zijn oponthoud te Turin eenige dagen verlengen. Waarschijnlijk heeft het huwelijk binnen weinige dagen plaats.

Morgen geeft prins de la Tour d'Auvergne een diner aan prins Napoleon, waartoe meer dan twintig personen genoodigd zijn. 's Avonds groot bal ten hove.

Men zegt, dat keizerin Eugenie het volgende aan prinses Clotilde geschreven heeft: »Gij zult in mij meer dan een vriendin, gij zult een moeder vinden." Deze woorden hebben de jonge prinses diep getroffen. Zij is ook diep geroerd geweest, doordien prins Napoleon, ll. dingsdag, den verjaardag van den dood harer moeder, koningin Marie Adelaïde, toen het hof zich naar Montcaliers begeven had, in de koninklijke kapel te Turin een mis voor de rust van de ziel der koningin deed lezen, waarbij hij met de personen van zijn gevolg, vromelijk tegenwoordig was. Na de dienst stelde de prins den aalmoezenier, die de mis had gelezen, 300 fr. voor de armen ter hand.

In de staatkundige gesteldheid is niets nieuws. Men is altoos in gewapende verwachting. Aan het hof en aan het ministerie van buitenlandsche zaken heerscht de grootste geheimzinnigheid omtrent de gebeurtenissen van den dag.

Het ministerie heeft zendelingen naar Lombardije gezonden, om den geest der bevolking te bedaren en haar elke beweging af te raden, wijl die op dit oogenblik noodlottig kon zijn. Zal men naar dezen raad luisteren? Wij hopen het wel, dank zij der magt, die al wat piemonteesch is, op de harten der Lombardiers uitoefent.

Wijl we heden geen staatkundig nieuws hebben, deelen wij een anecdote mede, die betrekking heeft op de staatkundige beslommeringen van het oogenblik. In een bijzonder onderhoud, heeft een invloedrijk lid der regterzijde voor eenige dagen staande gehouden, dat Graaf de Cavour, met zijne politiek, Piemont en de dynastie zou verderven. Dit werd den graaf verhaald, die genoemden gedeputeerde, welke door den afgevaardigde Brignone, mede van de regterzijde, vergezeld was, vrijmoedig aanklampte. Beiden hielden voor graaf de Cavour vol, dat hij ongetwijfeld Piemont en de dynastie zou verderven, waarop deze antwoordden, dat zij binnen een maand bepaald gelegenheid zouden hebben, hun oordeel geheel te herroepen. 't Is niet noodig te zeggen, dat men het einde dezer maand niet behoeft af te wachten, om graaf de Cavour te oordeelen. Die deze anecdote kennen, oordeelen, dat het heden misschien meer dan ooit, waarheid is, om met Leibnitz te herhalen, dat het tegenwoordige zwanger gaat van de toekomst.

Parijs, 24 Jan. De *Moniteur* van heden meldt, dat generaal Niel gisteren het huwelijksvoorstel aan koning Victor Emanuel heeft gedaan, en dat dit door hem is aangenomen. Voorts berigt het officiele blad nog, dat de plegtige voltrekking weldra te Turijn zal plaats vinden.

Overigens verklaarde het blad met nadruk de tijding, als zou de koning van Sardinie zijne toestemming tot dit huwelijk afhankelijk gemaakt hebben van het sluiten eens of- en defensieven verbonds met Frankrijk, voor volmaakt valsch, terwijl het hierbij de stellige verklaring aflegt, dat ook de keizer het belang des vaderlands nimmer aan familie-aangelegenheden zal ten offer brengen.

— Z. M. de koning van Napels is hersteld.

Berlijn, 24 Jan. Het huis der afgevaardigden heeft heden het ontwerp-adres, in antwoord op de troonrede, met eenparige stemmen aangenomen, bij welke gelegenheid de heer simson, de opsteller van genoemd adres, eene schitterende rede hield. In deze zitting heeft de Poolsche fractie eene verklaring in verzoenenden geest afgelegd.

NEDERLAND.

Van den Specialen Correspondent van den Java-Bode.

(*Slot.*)

Het lijdt geen twijfel, of weldra zal de Kamer van koophandel te Rotterdam haar nader antwoord inzenden, en het is te verwachten, dat op den bedoelden maatregel zal worden terugekomen — zoo redeneert men er althans in Nederland over. Men redeneert ook nog eenigzins anders. Sommigen willen in de geheele beweging niets anders zien dan eene demonstratie tegen den gouverneur-generaal. Gij begrijpt, dat ik die redenering geheel laat voor rekening van hen, die ze voorstaan. Een der dagbladen, de *Haagsche Nieuwsbode*, nam zelfs de vrijheid, aan Z. M. de terugroeping van den heer Pahud aan te bevelen. Ik geloof evenwel niet, dat de koning de *Haagsche Nieuwsbode* leest, en nog veel minder, dat Hij er zich door raden laat.

Deze gebeurtenis heeft de aandacht eenigzins afgewend van eene andere, met Indië in betrekking staande, aangelegenheid, namelijk de concessie aan den heer van Vlissingen verleend, tot kolonisatie op de westkust van Borneo. Inmiddels gaat de concessionnaris ijverig voort met het nemen der vereischte maatregelen, terwijl ook het publiek voorgelicht wordt door een paar brochures, waarin de zaak der kolonisatie wordt uiteen gezet. Geenszins geschiedt dit evenwel, om liefhebbers voor de nieuwe kolonie te werven: het aantal dergenen, welke er zich voor aanmelden, bedraagt reeds meer dan 700, en de heer van Vlissingen heeft op grond daarvan verzocht, van verdere aanzoeken bevrijd te blijven. Mij dunkt dan ook, dat het cijfer van 700 niet zeer aanmoedigend kan zijn voor hen, die zich nog candidaat wilden stellen, daar toch het aantal vertrekkende gezinnen, slechts 40 bedragen zal. De concurrentie is dus hier al even groot als bij andere zaken. Toch niet bij alle; voor het indische leger is de toevloed nooit zeer groot en het schijnt, dat het aantal officieren bij die armee nog geenszins in te weelderigen staat verkeert. Dit maken wij op uit het besluit van den gouverneur-generaal, waarbij aan onderofficieren tusschen de 30 en 35 jaren *verzachting* van het examen wordt toegekend. Voor de West-Indiën is het »aanbod" nog geringer; en aan privilegiën ontbreekt het niet, die toegezegd worden aan hen, welke voor de west willen dienstnemen. Ook daar behoeft men slechts vijf jaren te blijven, maar zelfs dit tijdsverloop is voor velen te lang en ook de gouverneur, de heer Schimpf, wordt eerlang weder in het moederland verwacht; men zegt, dat zelfs het gouvernement vruchteloos eenige pogingen heeft aangewend, om hem aan het bewind te doen blijven. Dat 's mans verdiensten ook elders erkend worden, moge u blijken uit het besluit van Keizer Napoleon, waarbij die staats- en krijgsman met het legioen van eer is begiftigd.

Het mag wel eenige verwondering wekken, dat er, nu dan eindelijk eens zal worden overgegaan tot de afschaffing der slavernij in West-indiën; nu daartoe althans de noodige stappen van regeringswege gedaan worden, de gouverneur zich door dat vooruitzigt niet heeft laten bewegen, om zijne betrekking te behouden. Of zou ook hij van meening zijn, dat het hier gaan zal als met den Koning van Samos en zijn wijnstok? Gij zult wel niet vergen, dat ik de geheele ballade van Tollens hier neêrschrijf en toepasselijk maak op onze slavenkwestie, maar ik geloof, dat er menige trek van overeenstemming bestaat tusschen den oosterschen vorst, die zijn wijnstok plant, ziet opgroeijen, zijne druiven tot wijn ziet maken, om juist op het laatste oogenblik van genot er van versteken te worden — en de hollandsche natie, die sinds jaar en dag het oogenblik der emancipatie al meer en meer nadert, zonder het te bereiken. Meen evenwel niet, dat zij thans, nu de regering hare voorstellen heeft ingediend, stil zit. Nog den 10den dezer heeft de 's Gravenhaagsche afdeeling van de Nederl. Maatschappij tot bevordering der afschaffing van de slavernij, daartoe door haren voorzitter, den heer mr. J. A. Singendonck, opgeroepen, eene bijeenkomst gehouden, om de onlangs door de Regering aan de Tweede-Kamer der Staten-generaal ingezonden wets-voorstellen, tot afschaffing der slavernij in onze west-indische kolonien, te bespreken. De volgende vier vragen zijn door den voorzitter ter overweging voorgesteld:

1°. beantwoordt de voorgedragen wijze van afschaffing der slavernij aan het doel, dat de Maatschappij zich heeft voorgesteld;

2°. is de voogdijschap of het staatstoezigt tot bescherming en opleiding van den slaaf voor het familie- en maatschappelijk leven bestaanbaar met de beginselen der maatschappij;

3°. is het aan de eigenaren van slaven toegekende regt op billijke vergoeding, met het oog op art. 3 lett. *d.* van de statuten der maatschappij aannemelijk; en

4°. kan er, uit het standpunt der Maatschappij, worden berust in eene nadere regeling bij maatregelen van algemeen bestuur van vele gewigtige punten, betreffende de uitvoering dezer wetten.

Bij de beraadslaging over de drie eerste punten heerschte de meest mogelijke eenstemmigheid, en velen waren van oordeel, dat de laatste wets-voordragten te dien opzigte boven de vroegere verre de voorkeur verdienden. Minder overeenstemming van gevoelen scheen er over het laatste punt te bestaan. Terwijl eenige leden deze bij uitzondering ontkennend meenden te moeten beantwoorden, waren anderen van meening, dat nu het hoofdbeginsel, volledige emancipatie, vast staat, men deze nadere regeling geheel moest overlaten aan de ambtenaren van het uitvoerend gezag, in de eerste plaats aan de goede gezindheid van den minister van Kolonien en den gouverneur van Suriname.

De vergadering besloot eindelijk, dat een uitvoerig verslag van de beraadslagingen zou worden opgenomen in het tijdschrift, van wege de Maatschappij uitgegeven, en wel in de aflevering, die met Februarij aanst. het licht zal zien.

Voor ik van de meer koloniale zaken afstand doe, mag ik u mededeelen, dat heden bij de Tweede kamer ingekomen is het regeringsverslag over den staat en het beheer der kolonien over 1856. Het verslag bestaat nog slechts in schrift, maar binnen weinige dagen zal het door den druk openbaar worden. Mogt het wezen vóór den 28sten, dan zal ik de proef eens nemen, of men ook uit Nederland met goed gevolg gebruik kan maken van de nieuw georganiseerde mail der *peninsular company*, die, volgens berigt der engelsche bladen, thans viermaal 's maands uit Southampton vertrekken zal.

Maar niet altijd zijn de berigten, zelfs die welke het

meest geloofwaardig schijnen, te vertrouwen. Gisteren toch was gansch Nederland en half Europa overtuigd, dat de koning van Napels, in den nacht van den 21sten, overleden was. Zelfs de Staats-Courant kondigde die tijding aan. Thans kan ik u verzekeren, dat dit gerucht onwaar is. Dat men er intusschen ook in de aanzienlijkste kringen door misleid werd, moge u daaruit blijken, dat prins Frederik aan het bal, aanstaanden dingsdag door hem te geven, wegens dit sterfgeval geen voortgang gaf; heden echter heeft de prins verklaard, dat het op den bepaalden dag wel zou plaats hebben. Dezelfde dépêche, die den dood van den napelschen koning vermeldde, bevatte ook het berigt, dat er een of- en defensief verbond tusschen Frankrijk en Sardinie was gesloten. Verdient dat berigt meer geloof? Ik betwijfel het. Alles toch doet vermoeden, dat het *voor het oogenblik* nog tot geen europeschen krijg zal komen, hoewel uit de toerustingen ten oorlog van bijna alle staten, ons landje uitgezonderd, genoeg blijkt, dat de vrede niet bestendig zal wezen. Of zou het ook hier de toepassing zijn van het *si vis pacem pare bellum*? Keizer Napoleon spreekt, zooals de geschiedenis reeds menigmalen heeft doen zien, niet vóór dat hij handelt, of zoo hij spreekt, dan is het gebruik makende van Talleyrand's definitie: *la parole est donnée à l'homme pour masquer ses idées.* Zonder Napoleon nogtans zal Victor Emanuel Oostenrijk niet aantasten. Wat de overige mogendheden betreft, tot dusverre verdiept men zich slechts in redeneringen over de mate harer onzijdigheid, maar als het nu staat, zal geen der groote rijken van Europa een stil toeschouwer blijven. Daarvoor bestaan er te veel oude grieven, te veel actuele belangen, te veel plannen voor de toekomst.

Nederland, mijn waarde redacteur, houdt zich inmiddels, wat de krijgszaken betreft, bezig met het hervormen van de modellen der shakots en patroontasschen; het behandelen van wetsbepalingen voor de soldaten, die hunne uniformen verkoopen, — *f* 100 en eene maand gevangenis is de straf voor hen, die er geld voor geven — en eindelijk met het discuteren over de al of niet overtolligheid van eenige vestingen. Deze maand heeft het comitè van defensie zich met het laatste onledig gehouden en, ofschoon de beraadslagingen van dat ligchaam zeer geheim zijn, wil men toch weten, dat er ernstig gesproken is over de opruiming van eenige vestingen, met name Venlo, Breda en Bergen op Zoom. Daarentegen worden, gelijk uit de begrooting van hoofdstuk X voor 1859 gebleken is, de werken tot kustverdediging op den voorgrond gesteld.

Maar wat baten ons vestingen, indien er bij het leger geen eendragt heerscht! Het spreekt van zelf, dat er altijd een groot verschil van zienswijze bestaan zal tusschen hoofdofficieren, zoo als dan ook in der tijd duidelijk werd uit het ontslag, dat door de generaals van Merlen en Verhorst, meer of minder vrijwillig, gevraagd werd, en dat, om soortgelijke redenen, door den tegenwoordigen minister van oorlog zou kunnen verleend zijn aan zekeren generaal van Meurs, die in 1848 het geheele leger reorganiseerde — in eene brochure. Maar te betreuren is het, dat gebrek aan eendragt moet worden gevonden onder onze aanstaande officieren. De oneenigheden der cadets van de koninklijke militaire akademie, voortgesproten uit kinderachtigheden, waren zoo hoog geloopen, dat de commissie van inspectie, bestaande uit de inspecteurs der verschillende wapens, zich in de zaak gemengd heeft; tot nog toe evenwel is van hare bemoeijing weinig anders aan het licht gekomen, dan de dagorde van den gouverneur der akademie, waarbij den cadetten hun pligt wordt onder het oog gebragt; of die dagorde evenwel zal uitwerken, als de heer van Biberstein verwachtte, dat het portret van Z. K. H. den Prins van Oranje met onderschrift "eendragt maakt magt„ uitwerken zou, moeten wij afwachten. De dagorde-zelve wekt gemengde gewaarwordingen op; het zachtste oordeel is: zij had nooit ter kennisse van het groote publiek moeten komen. Aangeplakt op de binnen muren der akademie zou zij misschien effect sorteren, maar in couvert gezonden aan elk van de jongelui — neen dat past er weinig bij. Meer invloed evenwel dan die dagorde zal waarschijnlijk de verleende toestemming uitoefenen, om in de vrije uren te rooken, wat tot dus verre verboden was. Jammer slechts, dat ten einde een locaal voor die uitspanning te krijgen, daardoor de vermaarde modelzaal der akademie ontruimd is geworden.

Ook deze revolutie is dus, als zoo menige andere, in rook geëindigd, eene geheel andere uitkomst dan die, welke sommige zwaarhoofden zich voorstelden, namelijk dat de akademie zou worden opgeheven. Wie zou dit wenschelijk achten; eene practische vorming moge nuttig zijn, eene theoretische is toch ook noodzakelijk voor ons leger, zoowel als voor onze vloot. Van daar dan ook, dat men nog voortdurend eene wetenschappelijke inrigting voor deze laatste behoudt, en thans, afgescheiden van de militaire akademie, aan het Nieuwe Diep heeft gevestigd, waar de aanstaande zeeofficieren hunne opleiding erlangen, hoewel meer practisch dan in der tijd, dat de inrigting tot vorming van *zee* officieren vereenigd was met die voor de landmagt in eene stad, in het hartje van het binnenland.

Zelfs voor de bemanning onzer oorlogschepen wordt eene eenigermate wetenschappelijke opvoeding verstrekt, en op de "kweekschool ter practische opleiding van scheepsjongens en ligt matrozen te Leiden," leeren de behoeftige knapen van 13 tot 18 jaren oud meer dan mastklimmen en ra-loopen. Ook dit is eene der philantropische instellingen, waaraan ons vaderland zoo rijk is — overrijk misschien. Wilt gij een voorbeeld, ik wijs u op de vereeniging, welke zich geconstitueerd heeft "ter bevordering van de viering van den Zondag door den arbeidenden stand.„ Ik kan niet nalaten u eene, onlangs verschenen prijsuitschrijving dier commissie mede te deelen. Tot toelichting behoef ik u niets te zeggen, dan dat de onderteekenaar dezelfde predikant te Amsterdam is, die voor eenige maanden door den moordenaarsdolk van een jeugdig Israeliet werd getroffen.

»Het is bekend, dat er in de laatstste jaren vele pogingen in het werk gesteld zijn, om den ambachtsman van zijn Zondag te berooven. Men heeft dit ten deele gedaan, door hem tot allerlei *uitspanningen*, die weldra in *uitspattingen* ontaardden, te verleiden, en ten deele door hem te dwingen, om door *arbeid* den dag der ruste te ontheiligen. Overtuigd zijnde, dat de schending van den dag des Heeren een noodlottigen invloed uitoefenen moet op het maatschappelijke en geestelijke welzijn van het volk, is in de Schotsche Zendingskerk te Amsterdam, bij gelegenheid van de feestviering met en voor den werkenden stand, de volgende prijsvraag gesteld worden:

Welke zijn de tijdelijke en eeuwige, ligchamelijke en geestelijke voordeelen van eene waardige viering van den Zondag voor den Werkenden Stand, zoodat het van het hoogste gewigt is, de rust van dezen dag tegen allen onnoodigen arbeid te beschermen?

Antwoorden kunnen gegeven worden door *ambachtslieden* in het *geheele* land.

De antwoorden moeten ingeleverd worden bij den *ondergeteekende*, tot en met 8 April 1859. Zij mogen niet onderteekend worden, maar moeten van een *motto* voorzien zijn en vergezeld gaan van een brief, waarin de naam van den schrijver vermeld is, en op het couvert waarvan hetzelfde motto staat.

Aan de *vijf* beste antwoorden zijn prijzen beloofd van 40, 30, 20, 15 en 10 Gulden.

Scheidsregters zijn: de Heeren *T. M. Looman*, *P. van Eik*, *J. H. den Ouden*, *A. Ebink* en *C. Schwartz*.

Zoodra mogelijk zullen de ingekomene antwoorden beoordeeld, en de uitslag in *den Heraut* bekend gemaakt worden.

De Scheidsregters behouden zich het regt voor, om de bekroonde antwoorden te doen drukken.

Van ganscher harte hoop ik, dat menigeen hierdoor opgewekt zal worden, om over de beteekenis van den dag des Heeren, ook voor het *ligchamelijk* en *tijdelijk* welzijn van den *Werkenden Stand*, na te denken, en ons de vruchten van hun nadenken zullen willen mededeelen.

In Groot-Britannie zijn op eene dergelijke vraag 1045 antwoorden ingekomen. Hoe velen zullen wij in Nederland ontvangen?

C. SCHWARTZ.

Op het punt van vereenigingen, maakte ik liever deel uit van de maatschappij voor de redding van het wrak *Lutine* op Terschelling, waarvan de aandeelhouders nu reeds 50 percent van de waarde hunner aandeelen genoten hebben. Tot dus verre was een *wrak* synoniem met een hopelooze zaak; 't bleef voor de negentiende eeuw bewaard, om dat oude vooroordeel te logenstraffen. Het wrak werpt 50 percent af, dus zeker meer dan 1000 percent boven de verwachting, en eene rijks maatschappij — het beeld komt mij het eerst voor den geest — eene rijks maatschappij, gesticht door een man van zoo hooge bekwaamheid als de voormalige landvoogd van Nederlandsch Indië, den graaf van den Bosch, slaat bankroet. De maatschappij van weldadigheid was althans op het punt bankroet te gaan, maar thans is er nog van gered, wat er van gered kon worden. De commissie uit die maatschappij benoemd heeft thans voorstellen gedaan, die voorloopig door de regering zijn goedgekeurd, volgens welke de, op geheel nieuwen voet georganiseerde, van alle schulden bevrijde, en van alle bemoeijenis met de bedelaars gestichten ontheven maatschappij, een nieuwen werkkring zou te gemoet gaan en, zich voortaan alleen bezig houdende met wat binnen het gebied der bijzondere liefdadigheid ligt, al hare zorgen aan de verpleging van gezinnen in de vrije kolonien zou wijden.

Er is geen twijfel aan, of de leden der maatschappij zullen in de voorstellen der commissie treden en de slag, die zoo lang gedreigd heeft, dat namelijk de maatschappij van weldadigheid zou ophouden, is vooreerst weder afgewend.

In mijn vorigen schreef ik u een enkel woord over het proces tusschen den staat en den heer P. van Vlissingen over de duitenplaatjes. In de Tweede kamer der Staten Generaal werd der regering de raad gegeven, dat men in schikking zou treden; die schikking is thans getroffen en het proces van de rol van den Hoogen raad geroyeerd.

Als het in de magt van eenig regtscollegie stond, gaarne zou men dan ook bij het provinciaal geregtshof van Zuidholland van de rol royeren de zaak van den generaal van Gunkel, beschuldigd zijne maitresse te hebben willen vergiftigen. Een eind leverworst met arsenicum moest hem ontslaan van die vrouw, van wie hij eene betrekkelijk geringe som van drie of vier duizend gulden in bewaring had, waarvan hij haar elk half jaar de rente moest uitbetalen. Reeds de twee vorige uitbetalingen moeten telkens door eene poging tot vergiftiging zijn voorafgegaan, welke beide pogingen zijn mislukt even als deze, want het slagtoffer der vergiftiging is de broeder der maitresse, een gepensioneerd sergeant van het indische leger, aan wien het geschenk weder ten geschenke gegeven was. De generaal heeft reeds alles bekend. Zijne verschrikkelijke misdaad houdt te meer de publieke aandacht bezig, daar hij een 84jarig grijsaard is aan alle campagnes dezer eeuw deelnam, en eenmaal aan het hoofd stond, en wel het eerst, van de militaire akademie. Op de societeit, waar de generaal dagelijks kwam, had ik, weinige dagen voor het gebeurde, een gesprek met hem. Zoo als dikwijls gebeurde, was hij eenige oogenblikken ingeslapen, terwijl hij naar het biljardspel keek. »Wel, generaal, zeide ik, 't slapen gaat bij u altijd nog al gemakkelijk. — »Ja, antwoordde hij", dat is eene familie-eigenschap. Mijn vader, die 92 jaar werd, sliep elken nacht gerust en, mijnheer," voegde hij er bij, de hand op het hart leggende," dat gaat ook altijd goed, als het hier maar rustig is." — Weinige dagen later was hij in het huis van arrest overgebragt.

Ik ben hier geheel op het terrein der haagsche berigten gekomen; ik zal er mij niet verder op wagen, want mijn schrijven zou te uitgebreid worden. Slechts een paar mededeelingen, mij zoo even geworden, wil ik hier nog bijvoegen.

Vooreerst wordt op vrij stelligen toon verzekerd, dat, naar aanleiding van de gebeurtenissen in Nederlandsch-Indië, een commissaris-generaal van hier derwaarts zal worden gezonden. Men noemt zelfs een naam, die èn in Indië èn hier hoog staat aangeschreven.

Van het commité van defensie, waarvan ik hierbo-
ven gewag maakte, is de luitenant generaal Seelig voor-
zitter geworden.

FRANKRIJK.

De oorlogzuchtige geruchten zijn thans aan het af-
nemen. Weinige dagen geleden vonden zij echter te
Parijs nog veel geloof en, wanneer men toen een vlug-
tigen blik wierp, niet alleen op den stand van zaken
in het buitenland, maar ook op hetgeen in Frankrijk
zelf omging, dan viel er hier en daar ook wel een e
ander te merken, hetwelk daartoe gereede aanleiding
gaf. Zoo wist men bijv., dat de toerustingen bij de
armee en te gelijk bij de marine, zonder dat men daar
over veel hoorde spreken, met nadruk werden voort-
gezet, terwijl de maarschalken, die met een opperbeve
belast zijn, zoowel als de commanderende divisie-gene-
raals, die zich met verlof elders bevonden, aanschrijving
hadden ontvangen, om zich naar hunne posten te be-
geven. Van den anderen kant zag men in Oosten-
rijk alles aanwenden, om op mogelijke gebeurtenissen
voorbereid te zijn. Het evolutie-escader, dat onder
de bevelen van den schout bij nacht Scopinie von
Kustenhorst, een oefeningstogt naar de Levant zou
ondernemen, had in last gekregen, tot het doen van
observatien, in de Adriatische Zee te blijven. En de
stoomkorvet *Dandolo* zou met de *Diana*, onder beve
van prins Nicolaus van Wurtemberg, naar den Pireau
onder zeil gaan, ter bescherming der aldaar aanwezig
Oostenrijksche onderdanen.

— Men verzekert, dat, reeds bij de bijeenkomst te
Cherbourg, tusschen den keizer en koningin Victoria
door eerstgemelde stappen zijn gedaan, om eene verwij-
dering tusschen Engeland en Oostenrijk tot stand te
brengen. Maar men weet aan de andere zijde zeer wel
dat Engeland, al is het tegen de overheersching van
Oostenrijk in Italië, een constitutioneel land is en dat du
achter de koningin en de ministers, het parlement en
de natie staan, die niet ligt de hand zullen leenen
tot handelingen, welke een oorlog waarschijnlijk kun-
nen maken.

Intusschen is het waar, dat voor omstreeks een
maand eene maritime divisie naar Cherbourg gezonden
is, waaraan men toen niet veel aandacht heeft ge-
schonken, omdat men het als onbeteekenend beschouwde
— Het aluminium is sinds een paar jaar veel te
sprake gekomen. Het nieuwe erts, waarvan de kleur
veel met die van zilver en nog meer met die van
platina overeenkomt, onderscheidt zich door ligtheid
het oxydeert niet, is gemakkelijk smeed- en pletbaar,
zeer week en van schoonen, welluidenden klank. Men
heeft het daarom tot de edele metalen gebragt. Ver-
mits het aluminium in gewone kleiaarde in massa voor-
komt, verbond zich daaraan de hoop van een uitge-
strekt gebruik van dit metaal, die echter, bij de kost-
bare bewerking van het materiaal, niet verwezentlijkt
werd. Toch heeft de industrie te Parijs van het alu-
minium bezit genomen; er zijn de schoonste sieraden
van gemaakt. Dit gaat echter met veel moeijelijkheden
gepaard, daar het aluminium, ondanks alle pogingen
daartoe, niet gesoldeerd, maar slechts genageld kan
worden. De *Société impériale d'encouragement etc.* heeft
om die reden een prijs van 200,000 frs. uitgeloofd aan
hem, die het middel uitvindt, om dit metaal te kun-
nen solderen.

— In een schrijven uit Parijs, dd. 10 Jan., aan d
Continental Review wordt gemeld, dat onder de omge-
ving van keizer Napoleon niemand er aan twijfelt, d
deze heeft, sedert den dag, dat hem het testament van
Orsini in handen kwam, zich met Piemont en de hoof-
den der liberale partij ingelaten. Sedert dien dag na-
melijk kwam de keizer tot de overtuiging, dat hij vroe
of laat onder den dolk der zamenzweerders zoude be-
zwijken, wanneer hij niet vrijwillig als bevrijder van
Italie optrad. Dit is het geheim van 's keizers betrek-
kingen met zekere Italiaansche volksmenners en van
zijne aanmoediging van Piemont, dat de agitatie in de
hand werkt. Het is bekend, dat, buiten de diploma-
tieke kringen en onafhankelijk van de ministerien, zich
een permanente invloed in Italie heeft doen gelden
en dat veel buiten graaf Walewski om is geschied, da
hem eerst werd medegedeeld, toen de geheimhouding
niet meer mogelijk was. De eenige vertrouwde van
den keizer was prins Napoleon, en deze is het, die bij
het voorbereiden dezer gebeurtenissen de hoofdrol heeft
gespeeld. Omgegeven van vlugtelingen en in contact
met uitgewekenen, was hij steeds de middenpersoon
tusschen den keizer en de Italiaansche volksmenners
De aanmoediging ging uit van het Palais-Royal en daar
werd het plan, om Italie in opstand te brengen, uitge-
werkt. De leiders dier beweging wenschen, dat de eerst
aanval tegen Oostenrijk zal uitgaan van het Italiaan-
sche legioen, dat uit vier regimenten, elk van 3000 man
bestaat en met welks organisatie Garibaldi zich bezig
houdt. Dit legioen zal op een gegeven oogenblik over
de Ticino Lombardije binnen rukken en het sein te
de vijandelijkheden geven. Ondertusschen, zoo word
in dit schrijven verder gezegd, tracht de keizer zich
van de neutraliteit van Pruissen en Engeland te ver-
zekeren. Op lord Derby meent hij te kunnen rekenen
Rusland heeft zijn morele en materiele ondersteuning
toegezegd, en zoo tot nu toe al geen bepaald tractaat
is tot stand gekomen, zoo zal dit echter op den dag
dat het Fransche leger over de Alpen trekt, door Frank-
rijk, Rusland en Piemont geteekend worden.

DUITSCHLAND.

Weenen, 19 Jan. Op onze beurs is heden het gerucht
verspreid, dat de koning van Napels, ten gevolge van
een hem toegediend vergif, volgens sommigen bede-
kelijk ziek, volgens anderen bereids overleden is. Dat
er in allen gevalle te Napels iets buitengewoons moet
zijn voorgevallen, dat met de grootste angstvalligheid
nog geheim wordt gehouden, blijkt voldoende uit de
omstandigheid, dat het vertrek der kroonprinses van
Napels derwaarts voor onbepaalden tijd is uitgesteld.
Men redeneert, en zeer teregt, aldus: ware de koning
ziek, dan zou dit eene reden te meer voor de kroon-
prinses zijn, om hare reis met alle mogelijken spoed
voort te zetten, ten einde haren koninklijken schoon-
vader nog levend aan te treffen. Zijn dood daarentegen

moet noodzakelijk eene verandering in het reisplan te weeg brengen, vermits de jonggehuwde dan niet meer als kroonprinses, maar als koningin onze stad zal verlaten.

Weenen, 21 Jan. Ofschoon de diplomatische geschillen tusschen ons gouvernement en Frankrijk eene bevredigende oplossing schijnen te zullen erlangen, wordt dezerzijds toch niets verzuimd, om door eene imponerende houding de rust in Lombardije te bewaren, en bij alle eventualiteiten gereed te zijn. Dagelijks gaan nog versterkingen derwaarts, terwijl ook vele grensbataillons zich naar Italië op marsch begeven. Hoewel nu het mobiel maken van deze bataillons vrij aanzienlijke kosten vordert, zal hierdoor de Oostenrijksche bevolking toch niet lijden, vermits, naar men verzekert, de regering voornemens is, die kosten te bestrijden uit eene der Italiaansche provincien later op te leggen extra-belasting.

— Uit Napels zijn geen verdere bevestigende berigten aangekomen, omtrent eene poging, die zou zijn aangewend, om den koning, door het toedienen van vergif, van het leven te berooven. Dit gerucht wordt thans in dien zin gewijzigd, dat de koning lijdende is aan het *idée fixe*, dat men hem vergif heeft ingegeven, ten gevolge waarvan Z. M. inderdaad ziek zou zijn geworden.

— De kroonprinses van Napels heeft gisteren met de keizerin eene wandeling gedaan door den Prater. Het is nog niet bepaald, hoe lang H. K. H. nog hier zal vertoeven. De hofbedienden, die reeds naar Laibach waren vertrokken, zijn gisteren herwaarts teruggekeerd.

ZWITSERLAND.

Bern, 20 Jan. Men verneemt, dat de Fransche regering, door tusschenkomst van dr. Kern, aan den bondsraad vredelievende verzekeringen heeft doen geven. Van eene andere zijde daarentegen, meent men, op verschillende gronden, de vrees voor oorlog te moeten koesteren, vermits men uit goede bron wil weten, dat Frankrijk op een onafhankelijk Lombardisch-Venetiaansch koningrijk, onder welk hoofd dan ook, zal blijven aandringen.

— 21 Jan. De beide kamers hebben met eenparige stemmen de internationale telegraphische gemeenschap, den 2den Sept. ll., alhier tusschen Belgie, Frankrijk, Nederland, Sardinië en Zwitserland gesloten, goedgekeurd.

— De nationale raad van Bern heeft een crediet van een half millioen toegestaan, ten einde de geweren van de geheele infanterie ten spoedigste in het wapen van de nieuwe constructie (*arme de précision* genaamd) te veranderen.

ITALIË.

Uit Turin schrijft de correspondent van de *Daily-News*, onder dagteekening van 15 Jan. het volgende: De eerste huwelijksvoorstellen van het hof der Tuilerien waren hier reeds in den loop van het vorige jaar ontvangen, doch werden toen in het geheel niet zeer gunstig opgenomen. Eerst thans zijn alle moeijelijkheden door het ernstige van den stand van zaken uit den weg geruimd en de eenige voorwaarde, welke de koning van Sardinie heeft gesteld, was dat de bruid en bruidegom elkander eerst persoonlijk zouden leeren kennen. Natuurlijk spreekt men er thans van, dat voor prins Napoleon het eene of andere koningrijk veroverd zal worden en daaromtrent zijn de volgende geruchten in omloop: Frankrijk, Rusland en Sardinie zouden eene speciale ligue, of zoo men die uitdrukking beter vindt, onderling eene alliantie hebben gesloten. Volgens deze neemt Rusland geen werkzaam deel aan den oorlog, tenzij zekere onvoorziene gebeurtenissen mogten voorvallen. Doch aan den anderen kant garandeert het Pruissen het behoud zijner Rijnprovincien. Mogten deze worden aangevallen, dan vernieuwt Rusland de oude gevreesde coalitie met Oostenrijk, Pruissen en Engeland. Op voorwaarde van dezen waarborg zal Pruissen, naar men hier gelooft, neutraal blijven, en zoude het den strijd van Frankrijk en Sardinie tegen Oostenrijk bedaard toezien. Men gelooft hier verder, dat Oostenrijk het onderspit zal delven en dan zullen de Italiaansche staten als volgt verdeeld worden: Sardinie staat Savoije aan Frankrijk af en ontvangt daarvoor de hertogdommen en Lombardije tot aan de Etsch. Toscane zal met de Romagna en Venetie te zamen een koningrijk van meer dan vijf millioen inwoners vormen, dat aan prins Napoleon geschonken zal worden, onder de uitdrukkelijke voorwaarde evenwel, dat hij geene Fransche bezetting derwaarts medebrenge. Met Napels zal naar gelang der omstandigheden gehandeld worden. Rome zoude men aan den Paus laten.

Wat bovengenoemd huwelijksplan van prins Napoleon betreft, zegt de Parijsche correspondent van den *Times* van zijne zijde, dat het een Russischen oorsprong heeft. De grootvorst Constantijn zoude zich namelijk geïnteresseerd hebben voor de genegenheid van prins Napoleon voor de Sardinische prinses en, ten gevolge van zijne bemiddeling, had keizer Alexander een eigenhandig schrijven aan koning Victor Emanuel gerigt en dezen overgehaald, de hand zijner dochter aan prins Napoleon te schenken.

NIEUWS

Op het gebied van Kunst en Wetenschap, enz.

Oudheidkunde.

Volgens nieuwe opgaven wordt de Nijldelta in 100 jaren $3^1/_2$ duim opgehoogd. Daar men nu op een diepte van 27 voet steenen voorwerpen heeft gevonden, wil men daaruit opmaken, dat Aegypte reeds voor 11,646 jaren door een beschaafd volk is bewoond geweest. Om deze berekening geloofwaardig te maken, ontbreekt nog het bewijs, dat de Nijl in vroegere eeuwen, toen hij in de gebergten van Abyssinië veel meer vruchtbare aarde ter wegspoeling vond, dan in den nieuweren tijd, niet een veel hooger slijkbed over de Delta heeft uitgespreid dan later. Ouder dan 2300 jaren v. Chr. zijn de nog voorhanden narigten niet, en 't zou in 't oogvallend zijn, als reeds meer dan 9000 jaren vroeger beschaafde volkeren dezen grond bewoond hadden, zonder in zulk een buitengewoon lange tijdruimte ergens eenig spoor van hun aanwezen achtergelaten te hebben.

Statistiek.

Het statistisch bureau te St. Petersburg heeft tabellen van het Russische Rijk voor 1856 openbaar gemaakt. Daarin wordt het volgende aangegeven: de oppervlakte van Europeesch Rusland — met inbegrip van Polen met 2340 en Finland met 6875 [] mijlen — bedraagt 96,412 [] mijlen; Aziatisch Rusland — met inbegrip van het Caucasische stadhouderschap met 6836 [] mijlen — 259,556[] mijlen; de Amerikaansche bezittingen 175,000 [] mijlen, samen 345,468 [] mijlen, en de gezamentlijke bevolking des rijks is $71^1/_3$ millioen zielen. Dit laatste cijfer is door de meerderheid der geboorten — 2,716,892 — boven de sterfgevallen — 2,146,892 — in genoemd jaar, met 559,974 zielen vermeerderd, en heeft daardoor een gemiddelde digtheid van 660 zielen op de [] mijl. In 't geheele rijk waren 8227 scholen met 550,974 leerlingen, zoodat op 100 inwoners nog niet 1 schoolgaand kind, op de 1000 maar 7 komen.

— De steenkolenrijkdom in den Oostenrijkschen staat in Gallicië, Moravië en Bohemen, bedraagt volgens statistische opgaven 5666 mill. centenaars. Ofschoon de staatskas aan zuivere winst slechts 3 kr. van de centenaar trekt, vertegenwoordigt deze onderaardsche rijkdom toch een kapitaal van 280 mill. flor. Dit diene als een kleine proeve van de delfstofschatten der monarchie, waarvan bovendien een zeer groot deel nog volkomen onontdekt is.

— De drie vereenigde koningrijken van Groot-Brittanje voerden in 1857 aan werkelijk waarde voor 187,844,441 £. in en voor 146,174,301 £. uit. De uitvoer bleef dus 41,670,140 £. beneden den invoer.

Boekhandel.

In Rusland zijn, in 1857, 1425 oorspronkelijke werken en 201 vertalingen uitgekomen. Van buiten, nl. uit Frankrijk en Duitschland, werden in hetzelfde tijdperk ingevoerd 1,613,000 banden tegen 1,280,000 in 1856.

— Alphons, vorst de Polignac, zal binnen kort te Parijs een vertaling van Goethes Faust in verzen uitgeven. Hij heeft dit werk, als luitenant der artillerie, in de loopgraven voor Sebastopol begonnen en voor kort ten einde gebragt.

Handel en Nijverheid.

De gezamentlijke kosten, die de transatlantische kabel en zijne legging veroorzaakt heeft, bedragen, volgens een specifieke berekening van den « *Scientific American* », 30 mill. francs.

Industrie School. Vrijheer Ferd. von Rast, te Munchen, heeft een kapitaal van *f* 177,500 aan een stichting geschonken, die ten doel heeft de vorming en opleiding van leerlingen voor industrie, de ondersteuning van reizende handwerksgezellen en die van jonge industrieëelen bij reizen ter verdere opleiding. Het beschermheerschap der stichting is door den koning aangenomen.

Uitvindingen.

Morellische Slede. De ingenieur Bernhard von Morell, te Triest, heeft een even schrander als eenvoudig ingerigte slede uitgevonden, om schepen op het land te halen of van stapel te laten loopen. Reeds heeft hij met dit werktuig een schroefboot, in de arsenalen der Lloyd, zeer gemakkelijk op de werf gehaald. Voor den scheepsbouw is, deze tijd en kosten sparende, voorafgaande verrigting van het grootste gewigt, en de morellische slede zal spoedig op alle werven gebruikt worden.

— De mechanicus Luige de Battisti, te Verona, heeft een verbeterde aanwending der electriciteit aan zijn geldkast, als behoedmiddel tegen dieven, aangebragt. Volgens deze aanwending kan de kassier gemakkelijk den electrischen stroom afbreken en ongestoord zijne zaken doen; de dief daarentegen, die 't geheim der mechanieke werking niet kent, zal, zoodra hij de kast aanraakt, de werking van 't electrisch apparaat op zulk een geweldige wijze ondervinden, dat de lust, om het openbreken der kast voort te zetten, hem oogenblikkelijk vergaan zal.

Natuurkunde en Reizen.

't Engelsch ministerie van buitenlandsche zaken, heeft, met een bijschrift van lord Paget aan Alex. von Humboldt, alle maatregelen van 't Consulaat-Generaal te Tripoli, ter bekoming van zekere narigten over 't lot van Dr. Ed. Vogel, volkomen gebillijkt, en dientengevolge zullen er, zonder vooraf den terugkeer van den reeds in Maart 1858 afgezonden koerier af te wachten, dadelijk aanzienlijke marabouts van Fezza naar Wadai gezonden worden, om aan de pijnlijke onzekerheid een einde te maken. In 't ergste geval zal hun doel zich hoofdzakelijk op de redding van de papieren en verzamelingen des reizigers rigten.

Aardbevingen. De aardbevingen te Sofia hebben zich, gedurende eenige weken, herhaald en groote verwoestingen aangerigt. Dadelijk bij den eersten schok stortten 18 minarets in; in 't geheel moeten er 40 tempels en andere openlijke en privaatgebouwen in puin liggen. Den eersten dag telde men 21 schokken; de warme bronnen bleven 24 uren weg en openden zich daarna op een andere plaats een uitgang. Houten huizen bleven, gelijk steeds, beter staande.

Ook te Valona in Albanie en te Tönsberg in Noorwegen hebben soortgelijke rampen plaats gehad. In laatstgenoemde stad zijn tien huizen verzonken, zoodat nog maar alleen de daken zigtbaar zijn.

Epidemie.

Cholera. De vreeselijkste uitbreking der Cholera, die men zich in haar eigentlijk land, Indië, weet te herinneren, is, in den loop van 1858, in het Kaschmir-dal voorgekomen, waar binnen weinig weken 100,000 menschen door de ziekte werden weggerukt.

Schilderkunst.

K. M. v. Weber. De Keyzer heeft voor de antwerpsche tentoonstelling een beeld van Karl Maria von Weber geleverd, dat den grooten componist voorstelt, hoe hij, bij het morgengloren, voor de piano door den dood werd verrast, een schilderij, die op elken beschouwer een diepen indruk maakt.

Cultuur- en Industrie-Ondernemingen op Borneo.

Vervolg.

Een gehouden plaatselijk onderzoek heeft bovendien doen zien, dat, zoo al het suikerriet, 't welk in de vallei groeit, het weelderigste is, dat men zich kan voorstellen, en een gehalte aan sap oplevert, dat alle verwachtingen overtreft, de topografische gesteldheid der vallei van dien aard is, dat zij voor de oprigting van suikerfabrieken belangrijke nadeelen oplevert, die men te minder moet veronachtzamen, of op kostbare wijze moet trachten te verhelpen, omdat men in het geheel niet aan dat enkele plekje grond gebonden is.

Mogt men, tot het oprigten van suikerfabrieken, aanvankelijk met éene de proef willen nemen en in Sambas beginnen, dan geloof ik daartoe te mogen aanbevelen een terrein, gelegen circa 3 of 4 uren opwaarts de Sibankouw-rivier. De monding van dezen stroom bevindt zich slechts een paar Duitsche mijlen ten zuiden van de groote Sambas-rivier. Daar treft men gronden aan, die, volgens de mij door zaakkundigen gedane mededeelingen, voor de suikercultuur allergunstigst gelegen zijn. De Sibankouw-rivier is daar, om den afvoer van het product en den opvoer van de benoodigdheden voor de fabriek langs den waterweg op de gemakkelijkste wijze te bewerkstelligen, dewijl zij tot aan de bedoelde terreinen en nog veel hooger op, het gansche jaar door, voor niet diepgaande vaartuigen, van bij voorbeeld 3 of 4 voet, bevaarbaar is.

Voor de teelt van rijst, katoen, peper en zeer vele andere producten, levert het rijk van Sambas een aantal zeer geschikte landen op, en zoo men niet opzettelijk andere streken zoekt, zal men genoegzaam overal den op- en afvoer van en naar de zee langs waterwegen kunnen doen plaats hebben. Zoowel digt aan zee als meer in het binnenland vindt men de schoonste terreinen. Ook in het onderdeel van Sambas, de zoogenaamde adsistent-residentie der Chinesche districten, waarvan Montrado de hoofdplaats is, vindt men ze in ruime mate, en zoo al in die districten reeds een aantal der beste en schoonst gelegen gronden door Chinezen ingenomen zijn, er schieten daar nog veel meer over, die slechts op de nijvere hand wachten, om in rijk producerende akkers te worden herschapen.

Ook de koffijboom tiert op sommige plaatsen welig voort. In den regel geloof ik evenwel, dat het rijk van Sambas te weinig gronden heeft, hoog genoeg gelegen, om er eene koffij-aanplant op groote schaal te mogen aanbevelen.

Men verlieze vooral het landschap Palo niet uit het oog. 't Is gelegen aan zee, slechts weinige mijlen ten noorden van de Sambas-rivier; daar zoude de kokos-teelt op groote schaal kunnen ondernomen worden, die cultuur en de daaruit voortvloeijende oliefabricatie belooft er de schoonste resultaten. Reeds is de sultan van Sambas begonnen, om daar, voor eigene rekening, kokosboomen te planten.

In overvloed worden vele en prachtige gomsoorten en getahpertja (gutta percha) in de bosschen gevonden. Reeds nu wordt daarvan door eenige Dajaks en Maleijers verzameld; maar het lijdt geen twijfel, of de hoeveelheid, die men thans ter markt brengt, zou weldra verhonderdvoudigd kunnen worden, indien men den primitiven zoeker of bewerker van 't product maar voor zijn arbeid beter betaalde en hem daardoor aanmoedigde.

Reeds nu maken sommige Dajaksche stammen met hunne gebrekkige middelen schoone verwstoffen. Wat zou ook hierin niet voortgebragt worden, met Europesche kennis en Europeesch kapitaal!

Genoegzaam alles, wat ik omtrent het rijk van Sambas heb medegedeeld, is ook op dat van Mampawa toepasselijk. Ook daar zijn de vorsten zeer ingenomen met de Europeanen, bijzonder aan het Nederlandsche Gouvernement gehecht, en bezield met de zucht om het land tot ontwikkeling te brengen. Zij zullen volgaarne iedere onderneming, die door de regering toegelaten wordt, ondersteunen. Daar zij genoegzaam allen zeer arm zijn, brengt reeds hun geldelijk belang van zelf mede, dat zij aan hunne zijde alles zullen aanwenden, om medewerking aan de bevolking te verschaffen.

De Dajaksche bevolking van Mampawa is een veel beter ras dan die van Sambas. Minder door jarenlange onderdrukking gekweld en verbasterd, heeft zij veel meer veerkracht en geneigdheid tot den arbeid. Ondervindt men de ondersteuning en medewerking der vorsten, dan zal men ook weldra onder deze Dajaks vrije arbeiders kunnen vinden.

De binnenlanden van Mampawa bevatten een aantal der schoonste gronden; een gedeelte daarvan wordt reeds door Chinezen van Mandar bebouwd en geëxploiteerd; ook hier schieten echter goede en nog geheel in willernis verkeerende gronden in grooter getal over, dan nog in langen tijd zullen ontgonnen worden.

De vallei van Tobo beveel ik vooral tot nader onderzoek ten sterkste aan. Reeds is zij voor een groot deel bewoond en bebouwd. Eene plaatselijke opname zal aan 't licht brengen, of daar nog ruimte voor eene Europesche vestiging van eenigen omvang overblijft.

Landakh ken ik persoonlijk minder; goede gronden, voor allerlei cultuur geschikt, biedt het echter in groote hoeveelheid aan.

(*Wordt vervolgd.*)

VERSLAG

der Commissie voor de Spaarbank, bij de aanbieding aan het bestuur der Maatschappij tot Nut van 't Algemeen in Oost-Indië, van de rekening en verantwoording van haar beheer over het tweede, onder ultimo December 1858, gesloten Boekjaar.

Ook dit maal, even als in het vorige jaar, heeft de Commissie het doelmatig geoordeeld, om, bij de aanbieding der rekening en verantwoording van haar beheer aan het bestuur der Maatschappij, een en ander, de Spaarbank en hare werking betreffende, te voegen.

Zij heeft vermeend dit verslag in rubrieken te moeten verdeelen, opdat gelegelijk al het belangrijke, dat in het afgeloopen boekjaar is behandeld, zonder in herhalingen te vervallen, worde medegedeeld.

Zij stelt zich mitsdien voor te behandelen:

a de overgelegde rekening en verantwoording

b de veranderingen, welke het personeel der commissie heeft ondergaan.

c de redenen op te geven, die haar aanleiding hebben gegeven voorstellen te doen tot de bijvoegingen en veranderingen van de artikelen 4 en 5 van het reglement voor de Spaarbank.

d hetgeen zij huishoudelijk heeft verrigt, om eindelijk

e met eenige opmerkingen te eindigen.

A. De rekening en verantwoording.

Volgens de rekening en verantwoording onder Ultimo December 1857, bedroegen de ingelegde kapitalen op dien datum een cijfer van . . . . *f* 40.147.50

Successivelijk werden ingebragt

in	Januarij . . .	1858	„	2.062.—
„	Februarij . .	„	„	4.869.—
„	Maart	„	„	22.621.50
„	April	„	„	18.457.25
„	Mei	„	„	11.315.—
„	Junij	„	„	17 272.—
„	Julij	„	„	10.716.60
„	Augustus . .	„	„	14.409.—
„	September . .	„	„	29.105.50
„	October . . .	„	„	9.585.—
„	November . .	„	„	12.301.50
„	December . .	„	„	30.637.—
			te zamen *f*	223.498.85

daarvan werden door verschillende inleggers teruggenomen . . . . „ 32.765.45

Zoodat op ultimo December een bedrag van . „ 190.733.40 in de Spaarbank ingelegd bleef, bijeengebragt door 421 inleggers.

De belegging der gelden vond in het afgeloopen jaar plaats, gedeeltelijk door het escompteren van handelspapier, gedeeltelijk door middel van solide beleeningen.

De renten, door middel van escompten gemaakt, waren minder voordeelig dan in 1857, toen de Spaarbank, gedurende de maanden Augustus tot en met December, steeds 9% kon maken. In 1858 moest zij natuurlijk de fluctuatien van de geldmarkt volgen, welke de rente voor Escompto in Junij tot 8% en in September tot $7^1/_2$% deden dalen.

De uitzettingen op beleening vonden tot verschillende renten plaats. De commissie kan daarbij de verzekering geven, dat zij alle voorzorgen genomen heeft, om de kapitalen der Spaarbank tegen verlies te waarborgen.

Behoorlijk onderpand van vast goed of zeer solide borgen werden daarbij in aanmerking genomen.

Op Ultimo December jl. was het kapitaal der Bank als volgt uitgezet.

Escompten van handelspapier		*f* 116.877.31
Beleeningen.		„ 77.200.
	te zamen	*f* 194.077.31
Hierbij voegende het saldo in kas op dien datum	*f* 308.97	
en der kassiersrekening bij de Javasche Bank	„ 4.204.12	„ 4.513.09
	maakt	*f* 198.590.40

of *f* 7.857 meer dan de inlagen, bestaande dit meerdere uit:

Saldo winst en verlies Ultimo December 1857. .		*f* 1.67
Reservefonds Ultimo December 1857 . . .		„ 58.58
Gewonnen renten		„ 11.637.37
af voor renten, die weder te goed zijn gedaan voor papier, hetwelk de vervaltijd nabij zijnde, is verdiscompteerd, ten einde het op nieuw te kunnen beleggen in papier op langer termijn	*f* 1.619.98	
en voor betaalde en goedgeschrevene renten aan inleggers, die gedurende 1858 hunne gelden geheel of gedeeltelijk uit de Spaarbank hebben genomen	„ 123.—	*f* 1.742.98

Betaalde onkosten voor boeten, advertentiën, drukloonen, provisie der Javasche-Bank en administratie kosten . . . „ 2.097.64. „ 7.796.75

te zamen als boven ƒ 7.857 —

Van bovenstaande renten ad . . . . . ƒ 9.894.39
gaat echter voor renten van af ultimo December ll. tot op den vervaldag van het op dien datum in portefeuille aanwezig handelspapier, welke renten onder de inkomsten van 1859 moeten vallen . . . . „ 1.527.02

Zoodat op ultimo December 1858 de gewonnen renten werkelijk bedragen . . . . . . ƒ 8.367.37

Volgens den hierbij overgelegden staat en in verband met het bepaalde bij art 21 en 22 van het reglement, hebben de volgende kapitalen regt op uitkeering van rente als:

ƒ 33.010:— over 12 maanden
„ 23.370:— „ 9 id.
„ 31.190:— „ 6 id.
„ 49.430: — „ 3 id.

zijnde gemiddeld een kapitaal van ƒ 78.490:— waarover de rente over een vol jaar kan berekend worden.

Van genoemde renten ad . . . . . . ƒ 8.367.36
gaat ten eerste af het bij art. 19 van het reglement gewaarborgd minimum van 4% 's jaars, makende over bovengenoemd gemiddeld kapitaal ƒ 78.490 . . „ 3.139.60

rest ƒ 5.227.77

Hiervan aftrekkende de onkosten hierbovengenoemd „ 2.097.64

blijt netto ƒ 3.130.13

waarvan echter, volgens art. 25 van het reglement, 1/5 op het reservefonds wordt overgebragt . . „ 626.02

ƒ 2.504.11

Waarbij te voegen het saldo winst en verlies op ultimo December 1851 . . . . . . „ 1.67

maakt ƒ 2.505.78

te verdeelen onder belanghebbenden, zijnde ruim 3% over het gemiddeld kapitaal van ƒ 78.490.—

Belanghebbenden zullen dus ontvangen:

aan renten 1% per kwartaal 4% 's jaars
„ dividend 3/4% „ „ 3% „

te zamen 1 3/4% per kwartaal 7% 's jaars

De verdeeling, kwartaals gewijze is dus als volgt:

4	kwartalen	ƒ 33.010.—	à 7%	ƒ 2.310.70
3	id.	„ 23 370.—	„ 5 1/4%	„ 1 226.92
2	id.	„ 31.190.—	„ 3 1/2%	„ 1.091 65
1	id.	„ 49.430 —	„ 1 3/4%	„ 865 03
			Totaal	ƒ 5.494.30

De uitkeering staande over het gemiddeld kapitaal van ƒ 78.490 geeft à 7% ƒ 5.494.30, dus hetzelfde resultaat.

Volgens den meergemelden, hierbij overgelegden staat zal echter de totaal uitkeering slechts ƒ 5.491.01 dus ƒ 3.29 minder bedragen, welk klein verschil ontstaan is, door dat, bij de rentevergoeding, de onderdeelen van gul lens van het tot een jaar herleid kapitaal van ieder belanghebbende niet in aanmerking zijn genomen.

Volgens vorenstaande aantooning is er uittekeeren
aan 4% renten . . . . ƒ 3.139.60
„ dividend . . . . „ 2.504.11
„ saldo winst en verlies op ultimo Dec. 1851 . „ 1.67

te zamen ƒ 5.645.38

De vermelde berekening geeft slechts . . . „ 5.491.01

verschil ƒ 154 37

Welke als ondeelbare hoeveelheid op de winst en verlies rekening van het volgende jaar worden overgebragt

B. *Het personeel der Commissie.*

De commissie der spaarbank was, tijdens het aanbieden van het verslag over het boekjaar 1857, zamengesteld uit de heeren:

Th. F. Schill, *Voorzitter.*
J. van Lennep, *Penningmeester.*
D. Jannette Walen, *Secretaris.*
en *afgevaardigde*
Mr. J. Voute.
H. H. G. Vaupel.

Ten gevolge van het spoedig daarop plaats gehad hebbend vertrek van den heer H. H. G. Vaupel, nam de heer H. M. van Dorp reeds, vroeger benoemd plaatsvervangend lid, als commissaris zitting.

De uitvallende commissarissen de heeren Mr. J. Voute en D. Jannette Walen werden als zoodanig door de algemeene vergadering herkozen.

Dit bestuur bleef aldus bestaan tot in de maand December jl., toen, door het vertrek van den heer Th. F. Schill naar Nederland, de heer C. F. de Bruijn Kops, reeds vroeger benoemd tot plaats vervangend lid, in de commissie zitting verkreeg. In hare vergadering van den 6den Januarij 1859 werd de heer Mr J Voute tot haren voorzitter benoemd.

De commissie bestaat dus op dezen oogenblik uit de Heeren:

Mr. J. Voute, *Voorzitter.*
J. van Lennep, *Penningmeester.*
D. Jannette Walen, *Secretaris.*
en *afgevaardigde*
H. M. van Dorp.
C. F. de Bruijn Kops.

De commissie voor de Spaarbank maakt van deze zoo geschikte gelegenheid gebruik, om in het openbaar te verklaren, dat het haar innig leed heeft gedaan reeds in dit verslag melding te moeten maken, dat zij haren waardigen voorzitter den heer Th. F Schill heeft moeten verliezen, die (de commissie erkent het volgaarne,) zoo veel tot het doen gelukken dezer jeugdige instelling toegebragt en steeds blijken gegeven heeft, dat noch moeite noch zorgen hem te veel waren, zoo hij tot eenig nuttig doel kon medewerken, en zulks te meer, omdat de heer Schill, die uithoofde van zijne veelvuldige bezigheden had vermeend, zijne benoeming tot commissaris der Spaarbank niet te moeten aanvaarden, haar echter op herhaalden aandrang aannam.

De commissis is van oordeel, dat zij deze den Heer Th. F. Schill zoo regtmatig toegebragte hulde in dit verslag niet mogt nalaten optenemen.

C. *De bijvoegingen en veranderingen van de artikelen 4 en 5 van het reglement voor de Spaarbank.*

De laatste alinea van artikel 4 van het reglement voor de Spaarbank luidde:

„Het beheer wordt voor 's hands door deze commissie kosteloos gevoerd, behoudens nadere regelingen bij latere uitbreiding der bank."

Bij het in het vorig jaar aangeboden verslag, werd er nadrukkelijk op gewezen, dat dit kosteloos beheer onvermijdelijk door eene andere regeling moest worden vervangen.

Dezelfde geest ademde het rapport der commissie, door de algemeene vergadering voor de opname en goedkeuring der balans benoemd.

De commissie der Spaarbank ontwarende, dat het getal der inbrengers en het ingebragt wordend kapitaal steeds toenemende waren, en van oordeel zijnde, dat zulks ook in de toekomst te verwachten was, vermeende, dat de tijd was aangebroken, om tot de regeling van het beheerloon voor den penningmeester overtegaan.

Zij stelde toen, bij brief van den 12 Mei 1858 No. 17, gerigt aan het bestuur der Maatschappij voor, om aan de goedkeuring van de eerstkomende algemeene vergadering de navolgende voorstellen te onderwerpen, als:

a. Met intrekking der laatste alinea van artikel 4, in de plaats daarvan te lezen.

„Voor beheerloon, door den penningmeester te genieten, wordt te goed gedaan een minimum van ƒ 2000: — 's jaars, totdat de bij de bank ingelegde kapitalen het cijfer van ƒ 120.000: — zullen hebben bereikt, als wanneer 2 pCt. 's jaars in het geheel van het ingelegde kapitaal zal worden berekend.

Deze berekening zal zich uitstrekken tot over een kapitaal van ƒ 300.000 — en zal over de inlagen boven dit cijfer 1 pCt. 's jaars bovendien worden te goed gedaan.

Bij percents gewijze berekening van het beheerloon zal ieder kwartaal het gemiddeld cijfer van het kapitaal, op den laatsten dag van iedere maand, als basis worden aangenomen.

Onder het beheerloon zijn niet begrepen de kosten voor boeken, drukloonen, brandkast en dergelijken, welke ten laste der Spaarbank blijven.

b. Bovenstaande bepalingen te doen ingaan met 1 April 1858.

De commissie voor de Spaarbank deelt in den hier voren vermelden brief de motiven mede, welke haar tot het doen dier voorstellen aanleiding hebben gegeven.

Zij voert deswege aan: dat bij haar de overtuiging bestaat, dat het wenschelijk en noodzakelijk is, om tot eene regeling van het beheerloon overtegaan. Bij de behandeling van het onderwep rees bij haar de tweeledige vraag op:

a. of die regeling voorloopig dan wel voor vast moest geschieden.

b. Welk cijfer men daarvoor in billijkheid kon vaststellen.

Met opzigt tot het eerstgenoemde punt heeft zij begrepen, dat de regeling zeer goed voor vast kon worden gearresteerd, immers zoodanig, dat alleen onvoorziene omstandigheden daarin eene wijziging zouden kunnen noodzakelijk maken, terwijl met opzigt tot de andere vraag, zij in overweging nam:

1o. dat bij de regeling niet uitsluitend gelet moet worden op den tegenwoordigen staat der bank, op de bemoeijenissen, die zij *nu* aan commissarissen veroorzaakt, en op den gunstigen exceptionelen toestand, waarin zij *thans* met opzigt tot een lokaal verkeert, maar men ook bedacht moet zijn, dat de betrekking van penningmeester welligt later een speciaal persoon zal vereischen.

2o. dat zulk een persoon iemand van vertrouwen, naauwgezetheid en erkende soliditeit moet zijn en dat, wil men zoo iemand vinden men de bezoldiging voor zijne werkzaamheden niet te laag mag stellen.

3o dat men bedacht moet wezen op eene mogelijke zeer belangrijke uitbreiding der bank, waardoor de onmogelijkheid zou ontstaan, om de betrekking van penningmeester als bijzaak waartenemen en het dan zaak zou zijn, om den titularis eene aan zijne verantwoordelijkheid geëvenredigd tractement toetekennen.

4o. dat ofschoon het toekennen van beheerloon noodzakelijk van invloed zal zijn op de inkomsten der Bank en dus op de uitkeeringen aan deelhebbers, dit bezwaar niet mag geteld worden, omdat de spaarbank voldoende werkt, wanneer zij slechts het gewaarborgde cijfer van 4 pCt. rente aan belanghebbenden vergoed.

De algemeene vergadering van den 2den Junij 1858 vereenigde zich met de gedane voorstellen.

Op voorstel der commissie van de spaarbank is, na wisseling van gedachten met de commissie daartoe benoemd door de algemeene vergadering, in die van den 15 December 1858 artikel 5 van het reglement voor de spaarbank gewijzigd, zoodat het thans luidt:

De bezittingen der bank worden gelegd in eene trommel met verschillend werkende sloten, waarvan de sleutels berusten onder den penningmeester en een der andere commissarissen, en bij de Javasche-Bank in bewaring gegeven.

Daarvan zijn uitgezonderd de contante gelden en het in disconto genomen handelspapier, welke bij de Javasche-Bank in rekening *Courant* worden overgebragt, zoodanig dat de penningmeester nimmer meer dan eene som van ƒ 1000.— in kas behoudt.

Over de gelden bij de Javasche-Bank in rekening *Courant* beschikbaar, wordt beschikt bij assignatiën van den penningmeester met medeteekening van een der commissarissen.

Eens in de maand zullen de kas en de aanwezige effecten, wel bij den penningmeester als bij de Bank, zoo als die vo[...] de boeken op het einde der voorgaande maand aanwezig m[...] zijn, door een der andere commissarissen worden opgenomen, welke opname een door dezen en den penningmeester onde[...] kend proces-verbaal in de eerstvolgende vergadering der com[...] sie zal worden overgelegd.

Vereenvoudiging in de administratie en meerdere zekerheid [...] de door inbrengers bij de spaarbank ingebragt wordende ka[...] len, waren de motiven, die aanleiding tot de voorgestelde en [...] genomen wijziging hebben geleid.

D. *Huishoudelijke verrigtingen.*

1o. Hieronder behoort te worden vermeld, dat in de verg[...] ring der commissie, op den 28sten Mei 1858 gehouden, op g[...] van den gunstigen toestand, waarin de spaarbank toen verke[...] besloten werd, in de maand Junij aanstaande de teruggave der [...] renteloozе inlagen ieder ad ƒ 1000.— aantebieden, onder dan[...] tuiging aan die belanglooze inbrengers, die bij de openstelling [...] spaarbank terstond blijken van hunne sympathie gegeven, en [...] middelijk deze commissie in staat gesteld hebben, gelden ter r[...] winning uittezetten.

Ten gevolge van dit aanbod zijn deze gelden terug geno[...]

2o. dat, in de vergadering van den 18den Junij 1858, bepaald w[...] te trachten een kapitaal van ongeveer ƒ 25.000.— op hypot[...] uittezetten, terwijl ook spoedig daarna werd aangenomen, ee[...] gelden, onder behoorlijke borgtogt, op obligatiën uittezetten.

3o. dat, in de vergadering van 16 September 1858, voorloopi[...] verband tot de voorgestelde verandering van art. 5 van het re[...] ment voor de spaarbank, werd besloten, de Javasche-Bank [...] kassier der spaarbank te gebruiken.

4o. dat eindelijk, in de vergadering van den 17den December 18[...] als beginsel werd aangenomen, successief meerdere kapitalen op hy[...] theek uittezetten.

Met dit beginsel staat in verband het voornemen der commis[...] om, bij eene geschikte gelegenheid, voorstellen tot het wijzigen [...] art. 35 van het reglement voor de spaarbank aan het bestuur [...] Maatschappij aantebieden.

De commissie vermeldt hier, dat, niettegenstaande openbaar[...] aan dit voornemen is gegeven, tot heden sedert geene aanvra[...] om gelden op hypotheek voor te schieten, zijn gedaan.

E. *Opmerkingen.*

De commissie van de spaarbank besluit haar verslag door op[...] merken, dat de gunstige verwachtingen, door haar bij het v[...] verslag uitgedrukt omtrent het toenemend gebruik maken van [...] spaarbank, in alle opzigten zijn verwezenlijkt, hetgeen ten du[...] lijkste blijkt uit de door haar opgemaakte rekening en verantw[...] ding, en als haar gevoelen deelt zij mede, dat al meer en meer [...] instelling als middel tot sparen zal worden gebezigd. De be[...] zen voor die vooronderstelling zijn te vinden in de geld rig[...] maandelijks herhaald wordende kleine inlagen van een groot [...] tal inbrengers en welk getal ieder zittingdag toeneemt, en [...] verklaart zij, dat het nut en het doel der spaarbank nog niet algem[...] worden begrepen en voorgestaan.

Eene aanbeveling echter, om spaarpenningen, en wel herhaa[...] lijk naar de bank te brengen, onthoudt zich de commissie [...] maal te doen. De bloot gelegde resultaten bevelen de instel[...] voldoende aan.

De Commissie voornoemd:
J. VOUTE, *Voorzitter.*
D. JANNETTE WALEN, *Secreta[...]*

BATAVIA, 17 *Februarij* 1859.

SCHEEPSBERIGTEN.

Straat Sunda Doorgezeild.

DATUM.	VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN	DAT M	NAAR
Maart	11 Hamburg	Malabar	A. A. Wellen	Singapore	7 Maart	Mauritius.
„	13 Engelsch	Caroline Elizabeth	J. H. Pascoe	Batavia.	10 „	Falmouth.
„	13 „	Shantung	W. B. Baldry	Sunderland	24 Sept.	Shanghae.
„	14 Spaansch	Emigrante	J F. de St. Juan	Macao	22 Feb.	Havana.
„	14 Engelsch	Maggie	D Le Gyt	Fo-chow	25 „	Melbourne.
„	16 Amerikaansch	Ringleader	Matthews	„	2 Maart	Londen.
„	17 „	Lore Jankee	E. F Torudeke	Macao	4 „	Havana.

Aangekomen schepen te *Batavia.*

DATUM	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN	GEZAGVOERDERS.	VAN		AGENTEN.
Maart	16 Ned. Indisch	stooms.	Banda	W. Vogel	Soerabaija	13 Maart	W Cores de Vries
„	17 Nederlandsch	bark	Yssel	Maarschalk	Samarang		Schimmelpenninck & Co.
„	— „	„	Johannes Hendr Ferdinand	G. H Lodewijks	Bombay	2 Febr.	J. Cezard & Co
„	— „	birk	Christiaan Louis	W. de Vos	Indramaijo	13 Maart	Schimmelpenninck & Co.
„	— Amerikaansch	schip	Marcelles	R. B. Haltet	Sydney		Maclaine, Watson & Co.
„	— Oldenburg	bark	Ammerland		Melbourne		Busing, Schröder & Co.
„	18 Nederlandsch	„	Maria Veronica	T. Mulder	Geelong	14 Febr.	E. Moormann & Co.
„	— Ned. Indisch	„	Soetan Iskandrie	L G. Kloppenburg	Padang	13 Maart	Purvis & Co.
„	— „	„	Djelanie	Said Moh. bin Alie	Palembang	7 „	Buijs, Jacobsen & Co.
„	— „	„	Oeij Sinjo	Kouw Bin	Siam	19 Febr.	Gezagvoerder.
„	— Nederlandsch	„	Almelo	R. P. Tjebbes	Indramaijo	14 Maart	Schimmelpenninck & Co.

Vertrokken schepen van *Batavia.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
Maart	17 Nederlandsch	bark	Resident van Son	C. Kramers	Nederland via Indramaijo
„	— „	„	Australie	D. B. Jochems	Nederland via Tjilatjap
„	— „	brik	Stella Maris	A Leeflang	„
„	— Hamburgsch	schip	Podesta	M. Angelbeek	China
„	— Ned. Indisch	brik	Pasekan	J. O Setjoe	Pecalongan
„	19 „	stooms.	Banda	W. Vogel	Samarang en Soerabaija
„	— Zweedsch	bark	Catharina	C. Olsson	Nederland via Soerabaija
„	— Nederlandsch	schip	Egbert	B Tormijn	Pamanoekan.

In lading liggende schepen te *Batavia.*

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	bark	Eva Johanna*	H. de Boer		Haager & Schuurman.
„	„	Zeevaart*	Biesthorst		„
„	schip	Jupiter	P. Burggraaf	Ned. via Tagal en Pecalong.	„
„	„	Hebe	A. H. Kiehl	Nederland	Schimmelpenninck & Co.
„	bark	Eersteling	A. P. Armstrong		„
„	„	Canton	H. J. Tweehuys		„
„	„	Holland	Auffmorth	Samarang en Soerabaija	„
„	„	Gouverneur-Generaal Duijmaer van Twist	Hoeksma		„
„	„	Yssel	Maarschalk		„
„	„	Christiaan Louis	W. de Vos		„
„	schip	Nassau*	Huffnagel	Japan	Dümmler & Co.
„	bark	Regina Maria*	S. Ouwehand		Maclaine, Watson & Co.
„	„	Cornelis Smit*	R. Werdenaar		„
„	schip	Louis Meijer*	O. Hazewinkel	Palembang	Landberg, Bezoet de Bie & Co.
„	„	President Plate*	J. C. Hartsen	Amsterdam	„
„	bark	Jeannette en Agatha	C. Kleijndert		„
„	„	Admiraal de Winter*	Jansen		van Ommeren, Rueb & Co.
„	„	Princes Sophia	A. P. Hoffman		„
„	„	Eensgezindheid*	B. G. Flik		B. Kopersmit & Co.
„	schip	Vijf Gebroeders*	G. J. Teensma		„
„	„	Elisabeth en Antoinetta*	A. P. Besier	Samarang en Soerabaija	„
„	bark	Henriette Geertruida*	T. C. de Boer	Samarang via Cheribon	„
„	„	Biesbosch*	J. H. Mugge		„
„	„	Aegida en Paulina*	T. K. Veltman	Samarang en Soerabaija	„
„	schip	Wilhelmina	van Dalen		de Weerdt, Ruijl & Co.
„	„	Willem de Eerste	T. J. Niedfeld		J. Cezard & Co.
„	bark	Juno	G. J. Bruijns		„
„	„	Jan Daniel*	Hagers		Metzendorff, Wilmans & Co.
„	„	Whampoa	van der Hoff		„
„	schip	Maria Elisabeth Margaretha*	Rauditz		„
Nederl. Ind.	bark	Liong Goan Zephijr*	Tjoa Tjintjoan	Cheribon en Samarang	Buijs, Jacobsen & Co.
„	„	Sara Eleonora*	D. Schuijmer		Cassalette & Co.
„	„	Java*	J. Worthington		Schimmelpenninck & Co.
„	brik	Henriette*	Robinson	Japan	„
Engelsch	bark	Regea*	Urgerhart	Sydney	Hunter, Houghton & Co.
„	brik	Jamar*	J. J. Ross		Maclaine, Watson & Co.
„	„	Triton*	R. W. Sharpe	Australie	„
„	schip	Melbourne*	Cooper	Singapore	Martin, Dyce & Co.
Fransch	bark	Johanna*	Wetzel		C. Bahre & G. Kinder.
„	schip	Albert Cezard*	Dolu		J. Cezard & Co.
Zweedsch	bark	Francesca*	N. Moller		„
„	„	Hebe*	Valkenberg		„
Amerikaansch	schip	Time*	Howes		Paine, Stricker & Co.
„	„	Marcellers	R. B. Haltet	Amerika	Maclaine, Watson & Co.
„	„	Black Sea*	Cate	Californië	The Borneo Comp. Lim.
Meckelenburgsch	„	Christine Breukelmann*	Voss		Metzendorff, Wilmans & Co.
Hamburgsch	brik	Gustav*	Nielsen		„
„	schip	Neumuhlen*	Heuer		„
„	bark	Dorothea*	Gantschow		„
„	„	Congo*	Duise		C. Bahre & G. Kinder.
„	„	Christiaan*	Binder		„
Belgisch	„	Maria en Louisa*	van der Heijden	Soerabaija	Adam & Co.
Bremer	„	Leontine*	Schweitzel		E. Moormann & Co.

De Particulieren schepen zijn aangeduid met een*

TWEEDE BIJVOEGSEL behoorende bij den *Java-Bode*, van Zaturdag, 19 Maart 1859, No. 23.

MARKTPRIJZEN.

Te BATAVIA, den 18den Maart 1859.

Arak, *f* 60,— @ *f* 65.—.
Koffij, Java,
——— Padang *f* 35,— @ *f* 36.—
Suiker, N⁰. 16. *f* 18,50 @ *f* 19.—.
Rijst, Indramaijoe met zakken.
——— witte Batavia 1ste kwaliteit, *f* 140.— @ *f* 150.—
——— " " 2de " *f* 120,— @ *f* 135,—
——— Carga *f* 100,— @ *f* 110,—
Wisselkoers op Holland pari.
" " Engeland, *f* 11,75 P. St.

HANDELSBERIGTEN.

Aan- en Uitvoer te **Batavia** *van den* 13 *tot en met den* 15 *Maart* 1859.

Aanvoer.

Van Nederland per Ned. bark *Whampoa*, gez. van der Hoff, agt. Metzendorff, Wilmans en co.

545 tonn. steenkolen, *Order*.

Van Algoa-baai per Zw. bark *Hebe*, gez. Falkenberg, agt. J. Cezard en co.

5188 stav. ijzer, *Agenten*.

Van Zweden per Zw. bark *Fransisca*, gez. Möller, agt. J. Cezard en co.

8449 stav. ijzer, 880 tobb. staal, *Busing, Schröder en co.*

Van Nederland per Ned. schip *Elisabeth Antoinette*, gez. Besier, agt. B. Kopersmit en co.

11 bn. zakken, *Agenten*.
10 booten xeres wijn, 100 led. leggers, *C. Bahre en G. Kinder.*
113 coll. manufact., *E. Moormann en co.*
56 coll. provisien en dranken, *Order*.
140/m. steenen, 10 vs. zilv. munt, 860 coll. gouv. goederen, 86 ankers, kettingen en toebeh., 200 ellen do. *Gouvernement.*

Van Padang per Ned. schip *Prinses Sophia*, gez. Hoffman, agt. van Ommeren, Rueb en co.

1 kn. koopmanschappen, ...
228 vs. spijkers, 10 pull. vernis, 3830 stav. ijzer, *N. H. M.*
80 pic. benzoin, *Lie Goei.*
14 kn. notenmuskaat, 45 do. foelie, *C. Bahre en G. Kinder.*
5 kn. provisien, *Purvis en co.*
399 kn. kop. munt, *Gouvernement.*

Van Amsterdam per Ned. bark *Holland*, gez. Auffmorth, agt. Schimmelpenninck en co.

10 vn. zilv. munt, 100 do. kop. do. 181 kn. manufact., 477 coll. gouv. goederen, *N. H. M.*
57 kn. manufact., 100 md. bier, 315 blokk. zink, *E. Moormann en co.*
100 kn. glas, ...
57 coll. manufact., *B. van Leeuwen en co.*
38 coll. manufact., *Busing, Schroder en co.*
19 kn. wijn, 9 do. diversen, 150 do. kaarsen, 30 do. meubelen. 1 do. lampen, 36 coll. manufact., *B. Kopersmit en co.*
14 kn. manufact., *Tolson, Hunt en co.*
1 kt. capsules, 20 do. wijn, *Cassalette en co.*
45 coll. manufact., *Engelhard en co.*
60 coll. manufact., *J. Cezard en co.*
5 ks. drukletters, *Lange en co.*
12 vs. boter, 1 kt. meubelen, 2 coll. provisien, *Teenge.*
2 kn. modewaren, *van Riet en ter Gouw.*
5 coll. medicijnen, *Göring en co.*
37 kn. wijn, *Tiedeman en van Kerchem.*
50 vn. bier, *S. B. van Kleeff en co.*
2 kn. schilderijen, *John Pryce en co.*
8 coll. machinerien, *Dümmler en co.*
8 kn. diversen, *van der Muijsenberg.*
5 kn. suikerwerk, *Gebr. Roselje en co.*
3 kn. medicijnen, *Schreuder.*
80 bn. drills, 152 coll. manufact., *Paine, Stricker en co.*
2 coll. manufact., *Paine, Stricker en co.*
50 kn. kaarsen, *Metzendorff, Wilmans en co.*
12 bn. zakken, *Pitcairn, Syme en co.*
2 kn. boeken, 1 do. glaswerk, *H. M. van Dorp.*
2 kn. provisien. 15 booten wijn, *C. Bahre en G. Kinder.* ... 36 coll. manufact., *Arnold en Zn.*
125 ks. olie, 36 coll. ijzer en koperwerk,
25 coll. manufact., *T. Crane.*
42 coll. manufact., *Agenten.* ... koopmanschappen, 200 vs. loodwit, *Order.*
190 keld. genever, 8 coll. koopmanschappen, 8 do. blikwerk, 1 do. lint, 10 do. boeken, 1 kt. leder, 6 do. koopmanschappen, 1 koker papier, 350 vs. boter, 8 kn. provisien, 8 do. 11 do. boeken, 1 tabakspers, 50 vs. loodwit, 50 vn. bier, 23 kn. manufact., 20 bn. do. *Voor kazen, Samarang.*
1 kist leder, 53 do. provisien, 30 do. koopmanschappen, 200 vs. boter, *Voor Soerabaija.*

Uitvoer.

Naar Soerabaija per Ned. schip *Ferdinand en Louis*, gez. de Weerdt, agt. Jacometti en co.

11 kn. manufact., 3 vn. porcelein, 1 kt. blikwerk, 1 do. ouwels, 2 vn. inkt, 1 do. inktkokers, 1 kt. do. 1 do. parapluien, 2 do. castor olie, 14 do. zuren, 6 do. toiletten, 2 do. papier, 4 do. kantoorbeh., modewaren en kramerijen, 7 coll. provisien, 50 kn. champagne, 50 do. cognac, 50 do. wijn, 25 do. kaarsen, 1 kt. inktkokers, 29 coll. provisien en dranken, *Gumprich en Strauss.*
5 kn. groenten, 6 do. vleesch, 2 do. rolpens en worst, 1 do. provisien, 4 do. banket, 2 do. zuren, 2 do gedr. vruchten, *de Weerdt, Ruyl en co.*
65 kn. gedr. katoen, uit entrep. *Burt, Myrtle en co.*
13 kn. batoe tahoe, 2 ps. Chin. steenen. 18 bn. cotonetten, 4 bladen koper, 19 gedr. katoen, uit entrep. *Adam en co.*
10 stell. koffers, 30 vn. bier, 10 kn. champagne, 5 do sigaren, 2 do. woll. dekens, 6 do. sarongs, 6 do. zijdenstoffen, 50 do. rhijnwijn, 1 do. beddetijk, 1 do. gedr. katoen, 2 do. parasols en parapluien, uit entrep. *Pandel en Stiehaus.*
8 kn. manufact., uit entrep. *Martin, Dyce en co.*
1 kt. bijouterien en horologien, 286 do. wijn, 3 vn. do. 72 kn. fijne do. 149 vs. boter, 10 keld. genever, 25 kn. kaarsen, 17 do. schilderijen, 1 do. muzijk instrument, 2 do. tuigen, 1 do. hobbelpaarden, 2 do. kinderwagentjes, 2 do. mail koffers, 2 do. modewaren, 2 do. hemden, 8 do. hoeden, 1 do. mousselines, 1 do. jaconets, 10 do. papier, 2 do. kantoorbeh., 2 do. drills, 2 do. eau de cologne, 26 do. sla olie, 3 kasten, 1 bed, 3 stoelen, 1 tafel, 20 kn. vruchten op water, 24 do. vruchten op brandy, 20 do. olijven, 23 do. provisien, 6 do pruimen, 37 do. cognac, 30 do. azijn, 8 do. confituren, 7 do. pepermunt, 24 do. suikerwerk, 2 do. beschuit, 1 do. truffels, 3 do. sardijntjes, 5 do. kiersch, 10 do. brandy, 1 do. monsters, 162 do. champagne, 23 do. chambertin, *L. Platon en co.*
10 do. koper, 3 vn. spijkers, 250/m. sigaren, uit entrep. *C. Bahre en G. Kinder.*
2 kn. zijde, 1 do. gedr. katoen, *Said Aloewie Satrie.*
1 kt. hamers, 2 do. verf, 1 vt. glaswerk, 1 do. soda, 1 rol pompleder, 10 vs geeloker, 9 do. dreggen, 6 ankers, 52 vs. spijkers, 24 baukschroeven, 9 zambeelden, 50 dieplooden, 90 vn. teer, 6 kn. blokken, 3 do. diversen, 2 do. intrumenten, 1 vt. zandloopers, 4 kn. scheepsbehoeften, 2 slijpsteenen, 2 vn. puimsteen, 1 do. amaril, 4 do. schiemansgaren, 1 do. pekpotten, 1 pak scheepsgieters, 1 do. teerkwasten, *Agenten.*
45 kn. vuurwerk, *Joakim.*
2488 stav. ijzer, *J. Cezard en co.*
200/m. sigaren, 4 coll. lampen, *Abeelen, Dennison en co.*
1 ledikant, *B. van Leeuwen en co.*
9 pic. poetjoek, 2 kn. diversen, 1 bl. tapijten, 1 kt. shawls, 3 ps. hoofddoeken, 3 corg. sarongs, 1 kt. do. *Sech Moh. Basandiet.*
99 led. leggers, *E. Moormann en co.*

Naar Samarang per Ned. bark *Carolina*, gez. Struijk, agt. Paine, Stricker en co.

8 kn. cambrics, 5 do. papier, 19 do. garen, 2 do. zeep, 3 do. glaswerk, 1 do. lepels, 1 do. lucifers, 1 do. led. flesschen, 1 do. messen en kramerijen, 1 do. naaigaren, gouddraad enz., 1 do. kramerijen en garen, 1 do. Chin. goederen, 22 pakk. papier, 4 kn. medicijnen, 150 stell. stalenpannen, 1 kt. provisien, ...
5 kn. cotonetten, 3 do. doeken, 1 do. sarongs, *Pandel en Stiehaus.*
1 kt. wit katoen, 4 do. naaigaren, 2 do. kain pandj.. 4 do. slendangs, *Martin, Dyce en co.*
52 kn. wit katoen, 12 do. cambrics, 4 do. doeken, 1 do. slendangs, 3 do. kain pandjangs. 20 do. chitzen, 2 bn. woll. dekens, *Tan Hoat.*
205 pic. dammer, 10 kn. mousselines, 3 bn. ongebl. katoen, *Said Aloewie Atas.*

Naar Nederland per Ned. bark *Triton*, gez. Adriaans, agt. Reijnst en Vinju.

7098 pic. rijst, 4090 do. suiker, 345 do. tin, 150 do. rotting, 159 legg. arak, 37 kn. diversen, 1 zakk. klappers, 4 meubelen, 1 do. portretten, 1 do. diversen, 1 do. zijde, 1 do. Jap. kopjes, *Reijnst en Vinju,*

Aan- en Uitvoer te **Samarang** *van den* 10 *Februarij tot en met den* 10 *Maart* 1859.

Aanvoer.

Van Nederland over Batavia, per Ned. bark *Agneta*, gezagv. R. Grievel.
Zie Uitvoer te Batavia, Java-Bode dd. 19 Februarij 1859 No. 15.
Van Nederland over Batavia, per Ned. schip *Patriarch Samhiri*, gez. G. G. Lion.
Zie Uitvoer te Batavia, Java-Bode dd. 16 Februarij 1859 No. 14.
Van Nederland over Batavia, per Ned. bark *de Zwaan* gez. K. Junius van Hemert.
Zie Uitvoer te Batavia, Java-Bode dd. 5 Maart 1859 No. 19.
Van Nederland over Batavia, per Ned. bark *Broedertrouw*, gezagv. Rotgans
Zie Uitvoer te Batavia, Java-Bode dd. 16 Februarij 1859 No. 14.
Van Nederland over Batavia, per Ned. schip *Zeenimph*, gez. J. W. J. Witzen Elias.
Zie Uitvoer te Batavia, Java-Bode dd. 5 Maart 1859 No. 19.
Van Nederland over Batavia, per Ned. bark *Jacoba Cornelia Clasina*, gezagv. A. J. Delclisur.
Zie Uitvoer te Batavia, Java-Bode dd. 2 Maart 1859 No. 18.

Uitvoer.

Naar Nederland, per Ned. schip *Abel Tasman*. gezagv. J. R. Rijken.

9932 pic. suiker, 3090 pd. cochenille, 684 do. zacatille, 39860 do. indigo 1620 stuks koehuiden, *N. H. M.*
1 pic. koffij, *G. P. Westenberg.*
1130 pd. indigo, *C. Damnitz en co.*
932 pd. indigo, *Dorrepaal en co.*
4409 pd. indigo, *van den Broek en Veeckens.*
5456 pd. indigo, *B. Kopersmit en co.*

Naar Nederland per Ned. schip *Prinses Amelia*, gez. L. W. van Rijn van Alkemade.

3003 pic. suiker, *B. Kopersmit en co.*
112 pd, makoedoewortelen, 1780 ps. koehuiden, *C. Damnitz en co.*
7827 pic. suiker, 3000 st koehuiden, 2 kn. portretten en jap. porceleinen, 2 do. en 2 tromm. kramerijen, 1 do. en 1 koffer oude kleedingstukken, 9 do. confituren en zuren, 3 do. diversen, 1 tromm. aardigheden, 3 rottingstoelen, 1 pakje inl. manufacturen, 3 pic. koffij, 1 ks. jap. voorwerpen, 8 kn. schulpen rariteiten en hoornen, 148 do. indigo, 208 bn. tabaksbladen, 289 pic. bindrotting, 1610 do. rijst, *Dorrepaal en co.*
70 kn. indigo, 1 do. ingredienten, 40 pic. koperen gongs, 10 do. koffij, 3 kn. thee, *MacNeil en co.*
4 kn. gebruikte kleederen en eenige boeken, *Thooft en co.*
57 kn. indige, 30 st. koehuiden, *van den Broek en co.*
2 ks. en 2 keld. confituren en zuren, 1 ks. kruiden en arrowroot, 3 pic. koffij, 2 paarden, *van Maanen en co.*

Naar Nederland per Ned. bark *Vier Gebroeders*, gezagv. C. J. Bunk.

2987 pic. koffij, *N. H. M,*

Naar Nederland per Ned. schip *Nieuwland*, gezagv. D. G. Pot.

1223 pic. suiker *B. Kopersmit en co.*

Naar Nederland per Zweed. brik *Mary*, gezagv. C. Silversparre.

62 pic. bindrotting, 5326 do. suiker, *MacNeil en co.*

Naar Soerabaija, per Ned. schip *Broedertrouw*, gezagv. Rotgans.

6 kn. lijnwaden, 1 do. speelgoed, *J. Hijmans.*
46 kn. provisien en dranken, 1 do. Hollowaij medicijnen, 99 ps. hammen, 1 pak man. en toeb. sigaren. 1 tromm. beschuit, 1 led. koffer, *Soesman en co.*
2 pic. werk, 2 pak koehuiden, *Desperoux.*
38 pakk. gongs, *Dorrepaal en co.*
1 kist diverse, 1 do. ghie, 1 do. schoenen, 22 ps. led. trommels, 10 bn. everlasting, 1 kist lijnwaden. uit entrep. *Sech Abdulla Badjerie.*
4 kn. katoen, *Sech Jin Joebidie.*

Aan- en Uitvoer te **Soerabaija** *van den* 14*den Februarij tot en met den* 9*den Maart* 1859.

Aanvoer.

Van Banjermassing, per Ned. Ind. brik *Fathool Haer*, gezagv. Sech Oemar Drahim, agt. Gezagvoerder.

8700 st. kadjangmatten, 150 st. planken, 15 st. balken, 3820 st. maloekamatten, *Order.*

Van Australia, per Engs. schip *Amalia Briellat*, gezagv. John Morris, agt. Fraser, Eaton en co.

Van Banjermassing, per de Ned. Ind. schoener *So Oedin*, gezagv. Said Mohamat bin Osman, agt. Gezagvoerder.

241 boss. bindrotting, 6980 st. kadjangmatten, 1065 st. planken, 5638 st. maloekamatten, *Gezagvoerder.*

Van Batavia, per het Ned. schip *Agneta*, gezagv. R. Grivel, agt. B. Kopersmit en co.

10 bn. manufacturen, *Schimmelpenninck en co.*
25 ps. arakleggers, *Hill, Broekman en co.*
10 kn. koopmanschappen, *P. Kelvel en co.*
306 coll. manufacturen 100.000 st. metzelsteenen, *N. H. M.*
8 coll. manufacturen, 150 vs. boter, 25 kn. muursteentjes, *Order.*

Van Nederland, per het Ned. schip *Stad Gouda*, gezagv. Bruining, agt. Ruijl, Cramer en co.

140 vn. bier, 19 kn. manufacturen, 100 geëmb. hammen, 100 kn. wijn, 250 vs. boter, 42 kn. papier, bladkoper en koopmanschappen, *Schimmelpenninck en co.*
50 vn, bier, 171 vs. spijkers, 57 kn. aardewerk, 6 kn, koper, *J. F. van Leeuwen en co.*
80 kn. manufacturen, *Fraser, Eaton en co.*
2 kn. aarden pijpen, *Hammelburg.*
8 vs. boter, *Kroll.*
1 kt diversen, 3 kn. wijn, *Blanckenhagen.*
2 ks. regaal, 9 coll. div. ijzer, *Anemaet en co.*
2 pakk. touwwerk, *Curtis en Dormaer.*
300 keld. genever, 7 kn. koopmanschappen, *B. Kopersmit en co.*
1 kt. kleedingstukken, *Schmidt Weijermans.*
600 st. ijzer-spoorstaven, 100,000 st. metzelsteenen, *N. H. M.*
30 kn. manufacturen, 20 mand. 8 kn. groenten en vruchten, *B. J. van Eck en co.*
9 kn. wijn, *van Vloten.*
$1/2$ pijp bier, *Onnen.*
22 bn. en kn. manufacturen, 10 kn. koopmanschappen, *P. Kervel en co.*
1 kt. koopmanschappen, *H. C. van der Wijck.*
1 kt. diversen, *de Meij van Gerwen.*
2 kn. diversen, *van der Moolen.*
1 kt. diversen, *L. C. van der Veen.*
1 kt. diversen, *W. A. Jansen.*
1 kt. tabakszaad, *W. J. Manden.*
1 kt. houte hamersteelen, *Baijer en co.*
1 kt. aard- en hemelglobes, 5 kn. koopmanschappen, *E. Fahri en co.*
1 kt. boeken, *Klinkhamer.*
12 vs. boter. 5 kn. provisien, 5 geëmb. hammen en vleesch, *F. Vreede.*
9 bn. manufacturen, 5 kn. koek en banket, 65 vn. bier, *W. Mathieu en co.*
100 vs. boter, 2 kn. kaas, 5 kn. dranken, *Ledeboer.*
1 kt. laarzen, 1 kt. ornementen, *Houtbeckers.*
52 vn. teer, 150 vs. haring, *Gezagvoerder.*
6 kn. manufacturen, 1 kt chocolade, *Martens en co.*
42 kn. wijn, 1 kt. meubelen, 1 kt. manufacturen, *van Tijen,*
84 kn. koopmanschappen, *Gebrs. van Delden.*

Van Batavia, per het Ned. schip *Willem de Clerq*. gezagv. P. Ouwehand, agt. B. Kopersmit en co.

1 bascule, 2 kn. kop. gewigten, 68 vn. meel, *Agenten.*

Van Batavia, per het Ned. schip *Hollandia*, gezagv. C. Ruige, agt. Schimmelpenninck en co.
Zie Uitvoer te Batavia, Java-Bode, dd. 2 Maart 1859, No. 18.

Van Pasier (Borneo), per de Ned. Ind. bark *Cornea*, gezagv. Kamaloedin, agt. Gezagvoerder.

32,000 boss. bindrotting, $16^1/_2$ pik. was, $^1/_2$ pic. dammar, *Agenten.*

Van Banjermassing, per de Ned. Ind. bark *Kaliemantan*, gezagv. Lie Oentat, agt. Gezagvoerder.

1000 boss. bindrotting; 15,700 st. maloekamatten, 8700 st, kadjangmatten, 100 st. planken, *Agenten.*

Van Newport, per het Ned. schip *Sperwer*. gezagv. P. Hugens, agt. Fraser, Eaton en co.

29 tonn. steenkolen, 2675 stav. ijzer, 75 ks. blik, 9 kn. geel metaal, 31 asseni 7 rijtuigen, 199 kn. aardewerk, *Agenten.*

Van Banjermassing, per de Ned. Ind. bark *Borneo*, gezagv. Goei Ban Hok, agt. Gezagvoerder.

58455 boss. bindrotting, *N. H. M.*
1027 groote boss. bindrotting, 5900 kadjangmatten, 100 st, planken, 308 st. chin. aardewerk, 9 pic. was, *Gezagvoerder.*

Uitvoer.

Naar Nederland, per het Ned. schip *Alcyone*, gezagv. H. C. Haacke.

4502 pic. suiker, 1800 pic. koffij, *N. H. M.*

Naar Nederland via Probolingo, per het Ned, schip *Diana*, gez. E, H. Masdorp;

1700 pic. koffij, 1001 do. suiker, 25 do. rotting *N. H. M.*

Naar Nederland per Ned. schip *Jacob*, gezagv. J. F. C. Borger.

6917 pic. rijst, 28 leggers arak, 5 pic. tabak, 1 kistje thee en diversen, *P. Kervel en co.*

Naar Moluccos per Ned. Ind. bark *Elmashoor*, gez. Sech Amat bin Oemar Bahannan.

3 kn. geweren, 1 do. rood katoen, 1668 pic. rijst, *MacMillan, Marten en co.*
1 kist madapollams, 1 do. chitzen *Fraser, Eaton en co.*
20 vs. kruid, *Nash.*
1 baal drills, *Adam en co.*

Naar Banjermassing per Ned. schip *Colombine*, gezagv. C. A. Maltiano.

28 stuks ijzerwerk, *Faser, Eaton en co.*
10 keld. genever, 5 kn. bier, *Schimmelpeninck en co.*

Naar Moluccos per Ned. Ind. bark *Alfulk*, gez. Abdulkadir Baradja.

1 kist cambrics, *Adam en co.*
20 vs. boter, 1 kist tafelkleeden *J. F. van Leeuwen en co.*

Naar Macasser, Timor en Moluccos, per Ned. Ind. stooms. *Menado*. gez. A. Couteron.

1 kist madapollams, 1 do soija, 15 coll. lijnwaden, *Nash.*
3 kn. madapollams, *N. H. M.*
2 kn manufacturen en kleederen, 2 vs. spijkers, *Schimmelpenninck en co.*
15 oxh, azijn, *B. J. van Eck en co.*
1 baal ongebl. drills, *MacMillan, Marten en co.*
20 kn. madapollams, 1 do. man. sigaren, *Fraser, Eaton en co.*
4 kn. doeken, 4 do. sarongs, *J. F. van Leeuwen en co.*
23 kn. lijnwaden, *Adam en co.*
26 kn. manufacturen en dranken *Nash.*

Naar Nederland via Pasaroeang, per Ned. schip *Tasmania*, gez. B. J. Jonker.

578 pic. noten, 1002 do. suiker, *N. H. M.*

Naar Australie, per Ned, schip *Jacobus*, gez. J. J. van Loon.

2000 pic. suiker, *Fraser Eaton en co.*

Naar Moluccos via Sumanap, per Ned. Ind. bark *Fathool Madjiet* gezagv. Said Mohamat bin Aloewie Asegaf.

6 vs. kruid. *Nash*
450 pic. rijst, *B. J. van Eck en co.*

Naar Timor Koepang, per Ned. Ind. schip *Fathool Manan*, gezagv. Sech Alie bin Aboebakar Bargebet.

1 kist manufacturen, *Fraser, Eaton en co.*

Naar Nederland, via Pasoeroeang, per Ned. schip *Eersteling*. gez. F. G. Mann.

236 pic rotting, 1955 do. rijst, *P. Kervel en co.*
$119/_2$ legg. arak, *Schimmelpenninck en co.*
795 pic. rijst, 212 do. suiker, *Mathieu, Ebbs, Ruijs en co.*

Naar Nederland per Ned. schip *Kinderdijk*. gez. D. Zwanenburg.

220 pic. rotting, 11380 do. rijst, 733 do. tabak, *P. Kervel en co.*
2 kn. div. kleinigheden, *Ruyl, Cramer en co.*
2 vn. spek, 4 do. meel, *Kuiper.*

Naar Nederland per Ned. schip *Minister Thorbecke*, gez. C. van Duijn.

3880 pic. koffij, *N. H. M.*

Naar Rotterdam per Zw. schip *Oscar*, gez. Blomquist.

5561 pic. suiker, *Fraser, Eaton en co.*

Naar Moluccos per N. I. bark *Joedool Barie*, gez. Sech Abd, bin Jafar bin Machrie.

1 vt. bosslemmermessen, *Major, Malzen en co.*
2 kn. lijnwaden, *Mc-Millan, Marten en co.*
1 kt madapoll., *Fraser, Eaton en co,*

Naar Cheribon en Samarang per N. I. bark *Talsum*, gez. Hadjie Asif bin Adjim.

24 coll. meubelen en 10 do. machinerien, *Fraser, Eaton en co.*

Aangekomen Passagiers te Batavia,

van den 16 tot en met den 18 Maart 1859.

Met het Ned. Ind. Stoomschip Banda, kapt. W. Vogel, de hh. Deeleman, Stierling Kuneman, Echtg. en kind, van Hecking Colenbrander en Echtg., S. Davison en 8 zusters, Gonsalves en Echtg., Ament, van der Voort, Schreuder, Ruzette, Poublon, Buchan, Mejufvr. Heineman en Z. M. troepen van Soerabaija via Samarang en Cheribon.

CORRESPONDENTIE.

(Ingezonden.)

Wij hadden niet gedacht, nogmaals iets over de voorstelling der *Favorite* te moeten zeggen. Het artikeltje, in den Java-Bode van Woensdag, den 16den dezer, noopt ons echter, nog een enkel woord in 't midden te brengen. Wij zijn bepaald tegen de uitdrukking van den schrijver van 't allereerste artikel opgekomen, waar het spel en de zang van mad. Ghymers in de slotscênes der 4de acte *subliem* worden genoemd. Wij hebben het als hoogst gebrekkig beschouwd en blijven er bij, tenzij men ons bewijze, dat overdreven waggelen, wankelen, enz. en gillen subliem zijn en de gedachten, die den dichter en den componist, toen zij de laatste tooneelen schreven, bezield hebben, waardig uitdrukken. Wij zijn heilig overtuigd, dat Donizetti- zelf het niet subliem zou hebben genoemd. Wat nu den steller van het laatste correspondentieartikeltje betreft, wij willen hem niet te hard vallen, maar gunnen hem volgaarne de eer en het genoegen, als ridderlijk kampvechter voor mad. Ghymers op te treden. *Le style c'est l'homme*, en daarop afgaande tot den schrijver, moeten wij zeggen, dat het attribuut *onpartijdig*, 't welk hij zich-zelf toeschrijft, ongepast is. Wij verzoeken den schrijver, ons weldra op een echt kritische beschouwing van de laatste voorstelling der *Favorite* te vergasten, mits hij door natuurlijke oogen en niet door 't een of ander geïnspireerd glas zie, om den *wansmaak* en de *onkunde*, die hij in ons heeft opgemerkt, te verdrijven, — en niet alleen ons, maar vele anderen, die 't zelfde oordeel over de Favorite geveld hebben, zal hij daardoor zeer verpligten; doch onder één voorwaarde, nl. dat hij zijn naam noeme, en aldus een strijd met open vizier voere. Wij zullen onzen naam niet verbergen, en het publiek zal alsdan kunnen oordeelen, *wie* onpartijdig is.

(*Redactie.*)

SNELPERSDRUK VAN H. M. VAN DORP, te BATAVIA.